

TIGHT BINDING BOOK

**TEXT FLY WITHIN
THE BOOK ONLY**

UNIVERSAL
LIBRARY

OU_202350

UNIVERSAL
LIBRARY

ಸುನೀತ

ಶ್ರೀನಿವಾಸ

ಪೂದಲ ಮುದ್ರಣ ೧೯೪೬

೨೧ ಅಧಿಕಾರವನ್ನೂ ಕಾದಿದೆ

ಬೆಂಗಳೂರು ಪ್ರೆಸ್, ಮೈಸೂರು ರೋಡು, ಬೆಂಗಳೂರು ೫೬

ಮುನ್ನುಡಿ

ಈ ಪದ್ಯಸಂಕಲನದಲ್ಲಿರುವ ಮೊದಲ ಪದ್ಯ “ ಸುನೀತ ” ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ನಾನು “ ಯಶೋಧರಾ ” ನಾಟಕವನ್ನು ಬರೆಯುವ ವೇಳೆ ಬರೆದದು. ಉಳಿದ ಪದ್ಯಗಳು ಈ ಒಂದೂವರೆ ಎರಡು ವರ್ಷಗಳ ಕೃತಿ. ಇವೆಲ್ಲ “ ಜೀವನ ” ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಆಗಾಗ ಪ್ರಕಟವಾಗಿವೆ.

ಸುನೀತ ಬೌದ್ಧಧರ್ಮದ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಪ್ರಮುಖ ವ್ಯಕ್ತಿ. ಅಂತ್ಯಜರಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿ ದೈವದ ಅನುಗ್ರಹವನ್ನು ಪಡೆದರೆಂದು ಇತರ ಮತಗಳು ನಂದನಾರ್ ತಿರುಪಾಣಿ ಮಾದಾರ ಚನ್ನಯನವರನ್ನು ಹೊಗಳಿರುವಂತೆ ಬೌದ್ಧಧರ್ಮ ಇವನನ್ನು ಹೊಗಳಿದೆ.

ಕ್ವೆಟ್ಟಲ್ ಕೊವಾಟಲಿ ದಕ್ಷಿಣ ಅಮೇರಿಕದ ಒಂದು ಅಳಿದ ನಾಗರಿಕತೆಯ ದೈವ. ಹಾವಿನ ಒಡಲು, ಮನುಷ್ಯನ ತಲೆ, ಹಕ್ಕಿಯ ರಕ್ತೆ: ಇವು ಈ ದೈವದ ವಿಗ್ರಹದ ಲಕ್ಷಣಗಳು. ಈ ದೈವಕ್ಕೆ ಮೊದಲಲ್ಲಿ ಜೀವಗಳನ್ನು ಬಲಿಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರೆಂದೂ ಒಬ್ಬ ಸುಧಾರಕನಿಂದ ಇದು ತಿದ್ದಿ ಅಮೇಲೆ ಹೂವು ಹಣ್ಣಿನ ಪೂಜೆಯಷ್ಟೇ ವಾಡಿಕೆಯಾಯಿತೆಂದೂ ಇತಿಹಾಸ ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಇದಾದ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ಊಹಿಸುವಲ್ಲಿ ಈ ಕೃತಿ ರೂಪು ಗೊಂಡಿತು.

ಈ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ನೋಡುವ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಇದರಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲ ಕೃತಿಯೂ ಒಪ್ಪಿಗೆಯಾಗುವುದೆಂದು ನಾನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ. ಯಾವುದನ್ನೇ ಆಗಲಿ, ಎಲ್ಲವನ್ನೇ ಆಗಲಿ, ಒಪ್ಪದವರು ಅಜ್ಞರೆಂದಾಗಲಿ ವಿರೋಧಿಗಳೆಂದಾಗಲಿ ನಾನು ಎಣಿಸಲಾರೆ. ನನ್ನ ಬಹು ಹತ್ತಿರದ ಬಂಧುಗಳಿಗೆ ಮಿತ್ರರಿಗೇ ನನ್ನ ಕೃತಿಗಳು ಅನೇಕವೇಳೆ ಒಪ್ಪಿಗೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಬಂಧು ಮಿತ್ರರಾದವರು ಕೂಡ ಒಂದು ಕೃತಿಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸಹನೆಯಿಂದ ನಡೆದುಕೊಂಡರೆಯೇ ಅದರ ಗುಣವನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಅವಗುಣವನ್ನು ಕಾಣುವುದಕ್ಕಾದರೂ ಸಹನೆಯಿಂದ ಓದುವುದು ಅವಶ್ಯಕ.

ಈ ಪುಸ್ತಕ ಓದುವ ಎಲ್ಲರಿಂದಲೂ ನಾನು ಈ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಕುರಿತು
 ಏನಿಲ್ಲವೆಂದರೂ ಸಹನೆಯನ್ನು ಯಾಚಿಸುತ್ತೇನೆ. ಸಹನೆ ಮಾತ್ರವೇಕೆ.
 ಆದರವನ್ನೇ ಕೊಳ್ಳಿ, ಎನ್ನುವವರು ಕೆಲವರೋ ಹಲವರೋ ಇರಬೇಕು.
 ಅದು ನನಗೆ ಸಂತೋಷ ಎಂದು ನಾನು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಹೇಳಬೇಕಾದುದಿಲ್ಲ.

ಬೆಂಗಳೂರು,
 ವ್ಯಯ ಸಂವತ್ಸರ ಅಷಾಢ ಶುದ್ಧ ಸಪ್ತಮಿ }
 ಶುಕ್ರವಾರ 5-7-46.

ಶ್ರೀನಿವಾಸ

ವಿಷಯಸೂಚಿ

		ಪುಟ
	ಮುನ್ನುಡಿ	
೧.	ಸುನೀತ	೧
೨.	ಡ್ಯೂಕ್-ಸ್ಯಾಂಡೀ ಸಂವಾದ	೬
೩.	ನಾಗೋಜಿ ದೀಕ್ಷಿತ್	೧೦
೪.	ವಾಲ್ಟೇರ್ ಮಾತು	೧೪
೫.	ಆಚಾರ್ಯ-ಗಾಣೆಗೆ ಸಂವಾದ	೧೫
೬.	“ನಾನು ರಜಪೂತ್ನಿ”	೧೬
೭.	ಬರ್ನಾರ್ಡ್ ಷಾ ಮಾತು	೧೮
೮.	ದೊರೆ ದಳಪತಿ	೧೯
೯.	ರಾಯಪಾಲು	೨೧
೧೦.	ಲೋಕ್‌ಮನ್	೨೩
೧೧.	ಎಡ-ಬಲ	೨೪
೧೨.	ನರಿ ಮಂಗ	೨೫
೧೩.	ಹೂಗಳ ವಾದ	೨೬
೧೪.	ಗಂಟು ಜಗಳ	೩೩
೧೫.	ಮೂರು ಕರು	೩೪
೧೬.	ವೀಣೆಯ ಕೊಟ್ಟಿಗೆ	೩೬
೧೭.	ಲೆಕ್ಕ-ಲೇಖನ	೩೮
೧೮.	ದೊಡ್ಡವರ ಗಣಿತ	೩೮
೧೯.	ಮಿರಾ	೩೯
೨೦.	ಕ್ವೆಟ್ಲರ್ ಕೊವಾಟಲಿ	೪೭
೨೧.	ಕಲ್ಪಾಂತ	೬೬
೨೨.	ವಿಸಿನ ವಿಹಾರ	೬೭
೨೩.	ವಿಶ್ವೇಂದ್ರಜಾಲ	೬೮
೨೪.	ತಾಯಾದ ಕೃಷ್ಣ	೬೯
೨೫.	ಧೃತಿ	೭೦
೨೬.	ಆಶೆಯ ತಾರೆ	೭೧
೨೭.	ಸಂಕಲ್ಪ	೭೬
೨೮.	ಹಲಸಂಗಿ ಜಕ್ಕವ್ವ	೭೭
೨೯.	“ಏನೇ ಬರಲಿ, ಎಂತೇ ಇರಲಿ”	೯೩
೩೦.	ಜೀವದಾತ ಸತ್ಯವನ್ನು ಕುರಿತು	೯೪

ಶ್ರೀನಿವಾಸ ರಚಿತ

<p>ಕೆಲವು ಸಣ್ಣ ಕತೆಗಳು ಬಿನ್ನಹ (ಗೀತೆಗಳು) ಶಾಂತಾ (ಸಣ್ಣ ದೃಶ್ಯ) ಸಾವಿತ್ರಿ (,,) ಸಣ್ಣ ಕತೆಗಳು ಸಾಹಿತ್ಯ (ಉಪನ್ಯಾಸ) ಅರುಣ (ಪದ್ಯಗಳು) ವಿಮರ್ಶೆ ೧ (ಲೇಖನಗಳು) ಉಷಾ (ಸಣ್ಣ ದೃಶ್ಯ) ಸುಬ್ಬಣ್ಣ (ಕತೆ) ತಾಳೇಕೋಟಿ (ಐತಿಹಾಸಿಕ ದೃಶ್ಯ) ವಿಮರ್ಶೆ ೨ (ಲೇಖನಗಳು) ನಾಲ್ಕು ಸಣ್ಣ ಕತೆಗಳು ಕನ್ನಡದ ಸೇವೆ (ಭಾಷಣ) ಮಂಜುಳಾ (ಸಾಮಾಜಿಕ ದೃಶ್ಯ) ತಾವರೆ (ಪದ್ಯಗಳು) ಕರ್ನಾಟಕದ ಜನತೆಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಚಿಲುವು (ಪದ್ಯಗಳು) ಶಿವ ಭಕ್ತಸತಿ (ಐತಿಹಾಸಿಕ ದೃಶ್ಯ)</p>	<p>ವಿಮರ್ಶೆ ೩ (ಲೇಖನಗಳು) ಯಶೋಧರಾ (ನಾಟಕ) ಮಲಾರ (ಪದ್ಯಗಳು) ಸಣ್ಣ ಕತೆಗಳು ೪ ರವೀಂದ್ರನಾಥ ಠಾಕೂರರು ಸಣ್ಣ ಕತೆಗಳು ೫ ಶ್ರೀ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ತಿರುಪಾಣಿ (ಗೀತಪ್ರಧಾನ ನಾಟಕ) ಕರ್ಣಾಟಕದ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕಾಕನಕೋಟಿ (ದೃಶ್ಯ) ಆದಿಕವಿ ವಾಲ್ಮೀಕಿ ವಿಮರ್ಶೆ ೪ (ಲೇಖನಗಳು) ಸಣ್ಣ ಕತೆಗಳು ೬ ಗೌಡರ ಮಲ್ಲಿ (ಪದ್ಯ ಕಥೆ) ರಾಮನವಮಿ ,, ಮೂಕನ ಮಕ್ಕಳು ,, ತಾಯ್ನಡಿಯ ತಮ್ಮಡಿ (ಭಾಷಣ) ನವರಾತ್ರಿ ೨, ೪ (ಕಥನ ಕವನ) ಚಿತ್ರಾಂಗದಾ (ಭಾಷಾಂತರ)</p>
--	---

(ಇಂಗ್ಲೀಷಿನಲ್ಲಿ)

Popular Culture in Karnataka Short Stories (4 Vols.)
 The Poetry of Valmiki Subbanna (Story)
Rabindranath Tagore.

ಈ ಪುಸ್ತಕಗಳು ದೊರೆಯುವ ಸ್ಥಳಗಳು :-

ಸತ್ಯಶೋಧನ ಪುಸ್ತಕ ಭಂಡಾರ, ಕೋಟಿ, ಬೆಂಗಳೂರು ಸಿಟಿ
 ಬೆಂಗಳೂರು ಪ್ರೆಸ್, ಮೈಸೂರು ರೋಡ್, ಬೆಂಗಳೂರು ಸಿಟಿ
 ಜೀವನ ಕಾರ್ಯಾಲಯ, ೪೩-೪೪, ಗವಿಪುರದ ವಿಸ್ತರಣ, ಬಸವನಗುಡಿ ಟಿಪಾಲಾ
 ಸಾಹಿತ್ಯ ಭಂಡಾರ, ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ

ಸುನೀತ

ಗುರುವಿನ ಮಹಿಮೆಯ ಹೊಗಳುವ ಗೀತಾ
ಇದ ಹಾಡಿದನು ಸುನೀತಾ.

ಮಗಧರ ನಗರಿ ರಾಜಗೃಹದಲಿ
ಬೀದಿಯ ಕಸವನು ಗುಡಿಸುವನವನು ;
ಕೀಳು ಜಾತಿಯಲಿ ಕೀಳು ಜನದಲಿ
ಹುಟ್ಟಿ ಬೆಳೆದುದು ಅವನದು ಹವಣು ;
ಮೈ ಕೈ ಧೂಳು, ಉಂಬುದು ಕೂಳು,
ಉಡುವುದು ಚಿಂದಿ, ಹರುಕು, ಹಾಳು ;
ಬಿಸಿಲು ಬೇಡವೆನೆ ಮರಗಳ ನೆರಳು,
ಮಳೆಗಂಜಿದನೇ ಕಾಡಿನ ಗುಡಿಲು ;
ರುಚಿ ಬೇಕೆಂದನೆ ತೋಪಿನ ಮಾವು,
ಸೋತು ಮಲಗುವನೆ ಭೂಮಿಯ ಮಡಿಲು ;
ಬೀದಿಯ ಕಸವನು ಗುಡಿಸುವನವನು
ಕಷ್ಟದೆ ಬೆಳೆದುದೆ ಅವನದು ಹವಣು.

ಸುನೀತ

ಬಹು ಜನ ಹಿರಿಯರು, ಬಹು ಜನ ಪೂಜ್ಯರು,
 ಸಾವಿರ ಜನ ಮಹನೀಯರವನಿಗೆ ;
 ಶರಣು ಶರಣು ಎಂದುದು ಆ ಗುಡಿಲು
 ರಾಜಾಲಯಕೆ ಮಾಡಕೆ ಮನೆಗೆ ;
 ದೂರದಿ ಬಗ್ಗಿ ಅವನಿರೆ ತಗ್ಗಿ
 ಮುಂದಕೆ ಹೋಹರು ಹಿರಿಯರು ಹಿಗ್ಗಿ ;
 ಯಾರೂ ಸುಳಿಯದ ತಾಣದಿ ಕುಳ್ಳಿರೆ
 ಅದೆ ಅವನಿಗೆ ಮರ್ಯಾದೆಯ ತಾವು ;
 ಸಾಲ್ಮರದಡಿಯನು ಗುಡಿಸುವ ವೇಳೆ
 ಅದರಿಂದುದರಿದ ಹೂವೇ ಹೂವು ;
 ಗುಡಿಲಿನ ದೇಹದಿ ಬಾಳುತ ಜೀವ ;
 ಪವಿದಿತು ದಿನವೂ ದೈನ್ಯದ ನೋವ.

ಬೆಲೆ ಬಾಳದ ಬಾಳುವೆಯನು ಇಂತು
 ನಡೆಸಿರಲವನು ರಾಜಗೃಹದಲಿ ;
 ಕಸವನು ಗುಡಿಸುತ ಕಸವೇ ಆಗಿ,
 ಕಸಕೂ ಕಡವೆ, ಅಧಮರ ಮೊದಲಿ ;
 ಬಂದಿತು ಕಾಲ, ಹರಿಯಿತು ಸಾಲ,
 ಕಂಡನು ಅವನೂ ಬಾಳಿನ ಮೇಲ :
 ಸಾವಿರ ಶ್ರಮಣರು ಹಿಂಗಡೆ ಬರುತಿರೆ
 ಹೊಕ್ಕನು ನಗರಿಯ ರಾಜರ ರಾಜ ;
 ಬುದ್ಧ ಗುರುವಿನಾ ಮುಖದಲಿ ನೋಡು
 ಚಂದ್ರನ ಕಾಂತಿ ಸೂರ್ಯನ ತೇಜ ;
 ಬಂದನು ಎಲ್ಲಾ ಜೀವದ ಬಂಧು ;
 ಬಂದನು ಅಪಾರ ಕರುಣಾ ಸಿಂಧು.

ಸುನೀತ

ಲಕ್ಷ್ಮಾಧೀಶರು, ಕೋಟಿಯಧೀಶರು,
ನಗರಾಧಿಪ ಮಾಂಡಲಿಕರು, ಮಲ್ಲರು,
ಮಂತ್ರಿ ಮಹಾಮಾತ್ರರು ಸತ್ಪಾತ್ರರು,
ಎದುರುಗೊಂಡರು ಉಚಿತದೊಳೆಲ್ಲರು ;
ಬಾಂಗುಡಿ ತೋರಣ, ತೇಜೀ ವಾರಣ,
ಹೆಸರನು ಹೊಗಳುತ್ತ ವಂದಿ ಚಾರಣ ;
ಇರ್ಕಡೆಯಲಿ ಇವರೆಲ್ಲಾ ನಿಂದಿರೆ
ಮಧ್ಯದೇ ನಡೆಯುತ್ತ ಬಂದರು ತಂದೆ ;
ಬರವನು ನೋಡುತ್ತ ಮನೆಗಳ ಮುಂಗಡೆ
ಹರುಷದಿ ನಿಂತಿತು ನಗರದ ಮಂದಿ ;
ನಾನೂ ದಾರಿಯ ಬದಿಯಲಿ ನಿಂತೆ ;
ನೋಡಿದೆ ಗುರುವನು ; ಹರಿಯಿತು ಚಿಂತೆ.

ವೊಗದಲಿ ತೊಳಗಿದ ಕರುಣೆಯ ನೋಡಿ
ತೋರಿತು ಯಾವುದೊ ಪ್ರೇಮ, ಸಲಿಗೆ ;
ಹೊರಳಿತು ಒಳಗು, ಎಂತೋ ಆಯಿತು ;
ಹಾವಿನ ತೆರದಲಿ ಹರಿದೆನು ಬಳಿಗೆ ;
ನೆಲದಲಿ ಕೆಡೆದು, ಪಾದವ ಹಿಡಿದು,
ಅರ್ಥವ ಕಾಣದ ನುಡಿಯನು ನುಡಿದು,
ಉದಯದೊಳೆಲ್ಲಿಯೊ ಸಾರಿದ ತಾಯ
ಸಂಜೆಗೆ ನೋಡಿದ ಕಂದನ ರೀತಿ,
ಕಣ್ಣೀರುಕ್ಕಿರೆ ಅಪ್ಪಿದೆನವರನು ;
ಇಲ್ಲವಾಯ್ತು ಮಡಿ ಮೈಲಿಗೆ ನೀತಿ ;
ಹಾ ಎಂದರು ಜನ ; ಬಿಡಿಸಲು ಬಂದರು ;
ಗುರುದೇವರು, ಬಿಡಿ ಬಿಡಿ ಇರಲೆಂದರು.

ಬಿಡಿಸಲು ಬಂದವರನು ತಡೆಯುತ್ತ
 ಗುರುದೇವರು ಹಿಡಿದೆತ್ತಿದರೆನ್ನ ;
 ಕಣ್ಣೀರನು ಕಿರುಬೆರಳಿಂದೊರಸಿ
 ಕೆಂದಳಿರಂದದ ಕೈಯಲಿ ಬೆನ್ನ
 ತಡವಿದರಯ್ಯ ; ಮೆಯ್ಯಿಗೆ ಮೆಯ್ಯಿ
 ಸೋಕಿಸಿ ನಿಂತರು ; ಇಲ್ಲ ಅಸಯ್ಯ ;
 “ ದೇವಾ, ನಿಮ್ಮನು ಮುಟ್ಟಿದೆನಲ್ಲಾ !”
 ಎನ್ನುತ ನಾನು ಕಾತರ ನುಡಿಯೆ
 ವೆಲ್ಲನೆ ನಕ್ಕರು : ಹಣತೆಗೆ ಜಿಡ್ಡೆನೆ
 ಜಿಡ್ಡೇ ಎಣ್ಣೆ ದೀಪದ ಕುಡಿಗೆ ?
 ಪಾವನನಾದೆನು ಅಂದು ಸುನೀತಾ
 ಗುರುವರನಡಿಯನು ಸೋಕಿ ಪುನೀತಾ.

ಜೊತೆಯಲೆ ನಡೆದೆನು ಆ ದಿನವೆಲ್ಲ ;
 ಕಲಿಸಿದರಂದೇ ತತ್ವದ ಪರಿಯ ;
 ಮನಸಿನ ಕಣ್ಣಿನ ಎವೆಯನು ಬಿಡಿಸಿ
 ಸೆಳೆದರು ಪಾಪೆಯ ಮರೆಸಿದ ತೆರೆಯ.
 ಸಲಹಲು ತಂದೆ ಬದುಕಿದೆನಂದೇ ;
 ಇನ್ನೀ ಜೀವಕೆ ಕೊರೆಯೆ ಕುಂದೆ ?
 ಮೂರು ಲೋಕದಲಿ ಬಾಳುವ ಬಾಳೂ
 ಅಂದಿನ ಇರುಳೆನ್ನೆದುರಲಿ ಹರಿಯಿತು ;
 ಇಂದ್ರಾಗ್ನಿ ಮರುತ ವರುಣ ನಿಋಋತಿ
 ಎಲ್ಲ ದೇವಗಣ ಬಳಿಯಲಿ ನೆರೆಯಿತು ;
 ವಿಶ್ವಜೀವನಾಬ್ಧಿಯ ವಕ್ಸದಲಿ
 ಅಲೆ ತೇಲಿದೆನು ಅಧಮರ ಮೊದಲಿ.

ಉಳಿದವರಿಗೆ ಬಹು ವರುಷದ ಮೇಲೆ
 ದೊರೆಯುವ ತಪಸಿನ ಫಲವನು ನನಗೆ
 ಗುರು ಒಂದೇ ದಿನದಲಿ ನೀಡಿದರು :
 ಮನಸು ಮಾಡಿದರೆ ಕಷ್ಟವೆ ಧಣಿಗೆ ?
 ಗುಡಿಸಿದ ಕಸವು, ಸಹಿಸಿದ ಹಸಿವು,
 ಆಯಿತು ಆತ್ಮದ ಖಡ್ಗಕೆ ಮಸೆವು.
 ಗುರುವಿನ ಕೃಪೆಯಿಂದೊದವಿದ ತಿಳಿವು
 ಬೇಸಗೆಯುದಯದ ಸ್ಪ್ರಭೆಯೆನೆ ಬೆಳೆಯೆ,
 ಹೊರೆಯಾಗಿಹ ಹಾವಿನ ಪೊರೆಯಂತೆ
 ದೀನ ಕೃಪಣತೆಯನೆಲ್ಲವ ಸುಲಿಯೆ,
 ಲೋಕದ ಜೀವನವೇ ನಾನಾದೆ
 ಹರಿಯಿತು ನಾನು ಎನ್ನುವ ಬಾಧೆ.

ಜಯವಾಗಲಿ ಗುರುವರ ಬುದ್ಧನಿಗೆ ;
 ಜಯ ಅರಗುವರಗೆ ಸಿದ್ಧಾರ್ಥನಿಗೆ ;
 ಜಯವಾಗಲಿ ಅಂತ್ಯಜ ಭ್ರಾತೃವಿಗೆ ;
 ವಿಶ್ವಪ್ರೇಮದ ಜೀವನ್ಮಣಿಗೆ ;
 ಜಯ ಗುರುದೇವ, ದೀನರ ಕಾವ,
 ಜಯ ಜಯ ನನ್ನ ಜೀವದ ಜೀವ ;
 ಎಲ್ಲೆಡೆ ಹರಡಲಿ ನಿನ್ನುಪದೇಶ ;
 ಹರಿಯಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಮನಸಿನ ಭ್ರಾಂತಿ ;
 ಎಲ್ಲೆಡೆ ಅರಳಲಿ ತಿಳಿವಿನ ಮೊಗ್ಗು ;
 ಎಲ್ಲಾ ಹೃದಯದಿ ಮೊಳೆಯಲಿ ಶಾಂತಿ ;
 ಜಯ ಶಾಕ್ಯಸಿಂಹ, ಜಯ ಮೌನಿವರ,
 ಜಯ ಗುರುದೇವ, ಭವಭೀತಿಹರ.

ಡ್ಯೂಕ್—ಸ್ಯಾಂಡೀ ಸಂವಾದ

ವಿಕ್ಟೋರಿಯಾ ರಾಣಿಯಳಿಯ ಆರ್ಗ್ಯೆಲ್ ಡ್ಯೂಕ್,
ಧನಶಾಲಿ ಬಹು ಪುಣ್ಯವಂತ,
ಒಂದು ದಿನ ಉದಯದಲಿ ಎದ್ದು ತನ್ನರಮನೆಯ
ಮುಂಬಾಗಿಲಿಗೆ ಬಂದು ನಿಂತ.

ತೋಳಗುತ್ತಿವೆ ತೋಟದಲಿ ತೆರತೆರ ಗುಲಾಬಿ ಹೂ,
ಡ್ಯಾಲಿಯಾ, ಬೋಗೇನವೆಲಿಯು ;
ಎಳೆ ಬಿಸಿಲು, ತಿಳಿಗಾಳಿ ; ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಮಾಲಿ ;
ಏಕೆ ಹೇಳುವುದು ಆ ನಳಿಯ ?

ಒಂದು ಗಿಡದಡಿ ಕುಳಿತು ಸ್ಯಾಂಡಿ ಮಾಡುತ್ತಲಿಹನು
ಬೇರಿಗೆ ಅದೇನೊ ಸಂಸ್ಕಾರ ;
ತೋಟ ನೋಡುವ ಜನಕೆ ಮಗುವ ಸಾಕುವರೀತಿ
ಇಹುದಿಂತ ಕೆಲಸ ದಿನವಾರ.

ಎನಿತೊ ತಲೆಮಾರು ಸ್ಯಾಂಡಿಯ ವಂಶ ಡ್ಯೂಕರಲಿ
ತೋಟದಾರಂಬದಲಿ ಬೆಳೆದು,
ಇವರಿವರ ಆಳು ದೊರೆತನದ ಅಂತರ ಎನಸೊ
ಕಡಮೆಯಾಗಿದೆ ಭೇದ ಅಳಿದು.

ಸುನೀತ

ಗಿಡದ ಬುಡದಲಿ ಕುಳಿತು ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಲಿರುವ
ಸ್ಯಾಂಡಿಯನು ನೋಡಿ ಯಜಮಾನ
ನಡೆತಂದನತ್ತ ಮೆಲ್ಲನೆ; ಆಳ ರೂಪಿನಲಿ
ಇಲ್ಲ ಎಂದಿನ ಸಮಾಧಾನ.

ಒಡೆಯನನು ಕಂಡು ಸೇವಕ “ ಉದಯ ಒಳಿತಕ್ಕೆ ”
ಎಂದು ಬಯಕೆಯ ನುಡಿಯ ನುಡಿದ;
“ ಒಳಿತಕ್ಕೆ, ಸ್ಯಾಂಡಿ ” ಎನೆ ದಣಿ, ಮಾತ ಬೆಳೆಸದೆ
ತನ್ನ ಅಷ್ಟಕೆ ತಾನು ದುಡಿದ.

ಸ್ಯಾಂಡಿಗೇನೋ ಚಿಂತೆ ಎಂದರಿತು ಯಜಮಾನ
ಸಾರಿದನು ಮತ್ತಷ್ಟು ಬಳಿಗೆ :
“ ಏನು ಸ್ಯಾಂಡೀ, ಏನೋ ಯೋಚಿಸುವ ತೆರನಿದೆ,
ಚಿಂತೆಯೇತರದು ಮನದೊಳಗೆ ? ”

ಹುಟ್ಟು ಬುದ್ಧಿಯ ಮನುಜ ಸ್ಯಾಂಡಿ : ಅವನಿಗೆ ಅಂತೆ
ನಗೆ ನುಡಿವುದೊಂದು ಹುಟ್ಟುಗುಣ.
ದಣಿ ಹತ್ತಿರಕೆ ಬಂದು ಏನು ಸಂಗತಿ ಎನಲು
ಹೇಳಿದನು ತನ್ನ ಕಷ್ಟವನು.

“ ಚಿಂತೆಯನು ಏನು ಹೇಳಲಿ, ಒಡೆಯ ? ಸಂಸಾರ
ಮೊದಲೆ ದೊಡ್ಡದು ; ನಿನ್ನೆ ಇರುಳು
ಮನೆಯಾಕೆ . . . ” “ ಹೆರಿಗೆಯಾಯಿತೆ, ಸ್ಯಾಂಡಿ, ಸಂತೋಷ,
ಬೆಳೆಯಲೆಂದೂ ನಿನ್ನ ಕರುಳು. ”

ಸುನೀತ

ತನ್ನ ನುಡಿ ಮುಗಿವ ಮುನ್ನವೆ ಇಂತು ಸಂಭ್ರಮಿಸಿ
ಸಂತೋಷವನು ನುಡಿದ ದೊರೆಗೆ
ಸ್ಯಾಂಡಿ ಹೇಳಿದ: “ನಿಮ್ಮ ಸಂತೋಷ; ಆದರೂ
ಮಿತಿ ಉಂಟು ನನ್ನಂತವರಿಗೆ.

“ದಣಿ ಕೊಡುವ ಅನ್ನದಲಿ ಬೆಳೆಯುತಿರುವೆವು ಎಲ್ಲ;
ಮನೆ ಎಂದ ಮೇಲೆ ಮಗು ಉಂಟು;
ಆದರಿಸಲ ಅವಳಿ ಜವಳಿ ಹೆತ್ತಿಟ್ಟಿಹಳು;
ಬಡತನಕೆ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಗಂಟು.”

“ಅವಳಿ ಜವಳಿಯೆ? ಓಹೊ! ಅದರಿಂದಲೇ ಚಿಂತೆ?
ಇರಲಿ ಬಿಡು. ಬಲ್ಲವರ ವಚನ,
ಬಾಯ ಕಳುಹಿದ ದೈವ ಕೂಳ ಕಳುಹಿತು, ಎನದೆ?
ಇಂತಿಹುದು ಸೃಷ್ಟಿಯಲಿ ರಚನ.”

ಎಂದು ನಕ್ಕನು ಡ್ಯೂಕ. ಅವಳಿ ಜವಳಿಯ ಹುಟ್ಟು
ನಗೆಯೆ ಸರಿ ಅವ ಹೆರದವರಿಗೆ;
ಹೆತ್ತವರಿಗಲ್ಲವೇ ಇದಕೆ ಗತಿ ಏನೆಂಬ
ಭಯ? ಸ್ಯಾಂಡಿ ಮರುನುಡಿದ ದೊರೆಗೆ.

“ಸರಿ, ಒಡೆಯ. ಆದರಾ ಕಳುಹುವ ಕಚೇರಿಯಲಿ
ಎನೊ ಆಗಿದೆ ಕೊಂಚ ಊನ;
ಬಾಯಿಗಳ ಒಂದೆಡೆಗೆ, ಬುತ್ತಿಗಳ ಒಂದೆಡೆಗೆ,
ತಿರುಗಿಸಿರುವನು ಕಾರಕೂನ.

ಸುನೀತ

“ ಬಾಯಿಗಳು ಮುಟ್ಟಿಹವು ನಮ್ಮದೆ ವಿಲಾಸಕ್ಕೆ ;
ಬುತ್ತಿ ಇನ್ನೂ ಮುಟ್ಟಲಿಲ್ಲ.”
ಎಂದು ಸ್ಯಾಂಡಿ ಅದೊಂದು ಅರೆಕಹಿಯನಗೆ ನಕ್ಕು
ದೂರಕೆಸೆದನು ಒಂದು ಕಲ್ಲ.

ಷ್ಯಾಕನಿಗೆ ಸ್ಯಾಂಡಿ ಆಡಿದ ಯಾವುದೋ ಮಾತ
ಭಾಗ ನಿಜ ಎನ್ನಿಸಿತು ಮನಕೆ.
ಬಡವನಿಗೆ ಅವಳ ಮಕ್ಕಳು : ತನಗೆ ಎಷ್ಟು ಧನ,
ಮನೆಯೊಳಿಹ ಮೂರೆರಡು ಜನಕೆ !

ಇದು ತೋರಿ ದೊರೆ ನಕ್ಕು, ಕಹಿಯಿಲ್ಲದಿಹ ನಗೆಯ ;
ನಕ್ಕು ಆಳನು ಕುರಿತು “ ಸ್ಯಾಂಡಿ,
ನಮ್ಮ ಹೊಲ ಈ ಸಾರಿ ಎಂದಿಗಿಂತಲು ಹೆಚ್ಚು
ಬೆಳೆದಿಹವು ನಲವತ್ತು ಖಂಡಿ.

“ ಅದರೊಳೇನಿಲ್ಲವೆನೆ ಐದು ಖಂಡಿ ವಿಲಾಸ
ತಪ್ಪಿ ಬಂದಿರಬೇಕು ನಮಗೆ ;
ಮನೆವಾರ್ತೆಗೊರೆಯುವೆನು ಅದು ನಿನ್ನ ಸೊತ್ತೆಂದು ;
ಕಳುಹುವರು ಅದ ನಿನ್ನ ಮನೆಗೆ —”

“ ಬಹಳ ಉಪಕಾರವಾಯಿತು ಒಡೆಯ ” ಎಂದವನು
ಸ್ಯಾಂಡಿ ಕೈ ಮುಗಿದೆಂದಿನಂತೆ
ತನ್ನ ದುಡಿಮೆಯಲಿ ತೊಡಗಿದನು, ಹರಿದಿರೆ ಮನದ
ಸಾಲದನ್ನದ ಕಾಳ ಚಿಂತೆ.

ನಾಗೋಜಿ ದೀಕ್ಷಿತ

ನಾಗೋಜಿ ದೀಕ್ಷಿತರು ವಾರಣಾಸಿಯೊಳಹರು ;
ಸೂತ್ರಾರ್ಥಗಳನು ವಿವರಿಸುವ
ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಒಂದ ರಚಿಸುತ್ತಲಿಹರು ; ಮರೆತಿಹರು
ದಣಿವು ಬಡತನ ದಾಹ ಹಸಿವ.

ವಾರಣಾಸಿಗೆ ಆಗ ಒಮ್ಮೆ ಬಂದನು ಪೇಶ್ವ
ಯಾತ್ರಾರ್ಥದಲಿ ತಾಯ ಜೊತೆಗೆ ;
ತಾಯೊ, ಅಲ್ಲವೊ, ಇದನು ನಾ ಕಾಣೆ ; ಈ ವಿವರ
ಬೇಡ ನಾ ಹೇಳುತಿಹ ಕತೆಗೆ.

ದೀಕ್ಷಿತರು ತನ್ನ ನಾಡಿಂದ ಬಂದವರೆಂದು
ತಿಳಿದು ಅಭಿಮಾನದಲಿ ಪೇಶ್ವ
ಅವರ ನೋಡಲು ಬಯಸಿದನು : ಇನಿತು ಧನಿಕನಲಿ
ಇಂತಪ್ಪ ಬಯಕೆಯೆ ವಿಶೇಷ.

ಉದಯದಲಿ ದೀಕ್ಷಿತರು ಕೋಣೆಯೊಳಗಡೆ ಕುಳಿತು.
ಸೂತ್ರದಾವುದೊ ಒಂದು ಸಿಕ್ಕು
ಬಿಡಿಸಿ ಅರ್ಥವ ಬರಸುತಿಹರು. ನೋಡಲು ಆಗ
ಪೇಶ್ವ ಮನೆ ಬಾಗಿಲನು ಹೊಕ್ಕು.

ಸುನೀತ

ಕೆಲಸದಲಿ ಕುಳಿತ ಹೊತ್ತಲಿ ಯಾರನೂ ಒಳಗೆ
ಬಿಡಬಾರದೆಂದಿವರು ಸತಿಯ
ಬೇಡಿಕೊಂಡಿಹರು. ನೋಡಲು ಬಂದ ವೇಶ್ವಗೆ
ಆಕೆ ಅರುಹಿದರು ಸಂಗತಿಯ.

ದಕ್ಷಿಣದ ಅರಸು ಬಂದಿಹರೆಂದು ತಿಳಿಸಿರಿ,
ನೋಡಿದರು ನೋಡಬಹುದೆಂದು,
ಈತ ಹೇಳಿದನು. ಆ ತಾಯಿ ಇದ ಸತಿಗರುಹಿ,
'ನೋಡಿ,' ಎಂದರು ಮತ್ತೆ ಬಂದು.

ವೇಶ್ವ ದೀಕ್ಷಿತರ ಕೋಣೆಯ ಹೊಕ್ಕು ಕೈಮುಗಿದು
ಬದಿಗೊಂದು ಪೀಠದಲಿ ಕುಳಿತ;
ದೀಕ್ಷಿತರು ಕುಳಿತಂತೆ ಕೈಯ ಮುಗಿದರು; ಅವರ
ಒಳಗೊಳದು ವೇಶ್ವಗಳವಳಿತ.

ಕ್ಷಣಬಿಟ್ಟು ದೀಕ್ಷಿತರು, "ತಾವು, ರಾಜ್ಯ, ಕುಟುಂಬ
ಕ್ಷೇಮವೋ" ಎಂದು ಕೇಳಿದರು.
"ಕ್ಷೇಮ" ಎಂದೀತ ಮರ್ಯಾದೆಯಲಿ ನುಡಿದಿರಲು
ತಮ್ಮ ಚಿಂತೆಯಲಿ ಆಳಿದರು.

ದೀಕ್ಷಿತರು ತೀರ ರಿಕ್ತರು; ಆದರೇನನೂ
ಬಯಸದಿಹ ಅವರ ಆವುಟವ
ಹೇಳಲಾಗದು. ಇವರು ಜೈ ಎಂದು ಎತ್ತಿಹರು
ತುಂಬು ಬಡತನದ ಬಾವುಟವ.

ಸುನೀತ

ದೀಕ್ಷಿತರು ಬಯಸಿದರೆ ಒಂದು ವರ್ಷಾಶನವ
ಕೊಡಬೇಕು ಎಂದಿಹನು ಪೇಶ್ವೆ:
ತಾನೆ ಕೊಡುವೆನು ಎನಲು ಸರಿಯಹುದೊ ತಪ್ಪಹುದೊ.
ಎಂದು ಇವನಿಗೆ ಮೀನ ಮೇಷ.

ಅವರು ಕೇಳುವುದೇನು? ಅವರ ಮನವೇ ಇಲ್ಲಿ
ಇಲ್ಲ. ಆ ಕಣ್ಣು ಈತನನು
ನೋಡುವಂತಿವೆ, ನೋಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ಹಿಡಿದಿದೆ ಮನವು.
ಸೂತ್ರ ಒಂದರಲಿ ಕೋದ “ನನು.”

ಶತಮಾನಗಳ ಹಿಂದೆ ಈ ಲೋಕದಲಿ ನಡೆದ
ಒಂದು ಮನದಲಿ ಸುಳಿದ ಭಾವ
ಇಲ್ಲಿ ‘ನನು’ ಆಗಿತ್ತು. ‘ನನು’ ಎಂದ ಊಹಿಸಿ.
ತಿಳಿಯಬೇಕಾ ಮನದ ಕಾವ.

ಕೂದಲೆಳೆಯಿಂದ ಲಾವಣ್ಯವನು ನೆನೆವವೊಲು,
ಹೆಜ್ಜೆಯಲಿ ಹುಲಿಯ ಕಾಂಬವೊಲು,
ದೀಕ್ಷಿತರು ‘ನನು’ ಎಂದ ಮನವನರಸುತಲಿಹರು..
ದಾರಿ ತಪ್ಪಿಸಲೆಷ್ಟು ಕವಲು!

ದಾರಿ ಕಾಣದ ಇರುವೆಯಂತೆ ಇವರಿರೆ, ಪೇಶ್ವೆ,
ಕೇಳುವರೆ ಸಂಕೋಚವೇನೊ,
ನಾನು ಕೇಳುವುದೆ ಸರಿ ಇರಬೇಕು, ಎಂದವನು.
ನುಡಿಸಿದನು ದೀಕ್ಷಿತರ ತಾನು.

ಸುನೀತ

“ ಏನಾದರೂ ಕಷ್ಟವಿರಲು ಅದ ತಿಳಿಸಿದರೆ
ನನ್ನಿಂದ ಅದ ಸಾಹಾಯ್ಯ
ನಾನು ಮಾಡಲು ಸಿದ್ಧನಾಗಿಹೆನು.” ದೀಕ್ಷಿತರ
ಮನಸು ಆಯಿತು ಮತ್ತೆ ಬಾಹ್ಯ.

ಕಷ್ಟದಲಿ ಸಾಹಾಯ್ಯ! ದೀಕ್ಷಿತರು ಹತ್ತಿರದ
ಪುಸ್ತಕವನಿವನ ಮುಂದಿಟ್ಟು,
“ ಇಲ್ಲಿ ‘ನನು’ ಏಕೆ ಯೋಚಿಸಿ ಹೇಳಿ” ಎಂದರು.
ನುಡಿ ಮರೆತ ಪೇಶ್ವ ಮುಖ ಕೆಟ್ಟು.

ವಾಲ್ವೇರ್ ಮಾತು

ಒಮ್ಮೆ ವಾಲ್ವೇರ್ ಮಹಾಶಯ ತನ್ನ ತೋಟದಲಿ
ಒಂದು ಬಳ್ಳಿಗೆ ಅಗೆತ ಕೊಡುತ್ತ
ಬಂದ ಒಬ್ಬನ ಜೊತೆಗೆ ಪ್ರಶ್ನಿತವನುಡಿದಿಹನು.
ಅವನದೇ ಒಂದು ತೆರ ನುಡಿತ.

ಬಂದಾತ ಇವನ ಪ್ರತಿಕಕ್ಷಿ ಒಬ್ಬನ ಹೆಸರ
ಹೇಳಿ, ವಾಲ್ವೇರ್ ಅವನ ಕುರಿತು
“ ಅವನು ಗುಣವಂತ, ಹಿರಿಕವಿ,” ಎಂದು ಹೊಗಳಿದನು
ತಮ್ಮೊಳಿಹ ಭೇದವನು ಮರೆತು.

ಬಂದಾತನೆಂದ: “ ಸ್ವಾಮಿ, ಆತ ನಿತ್ಯವೂ
ನಿಮ್ಮ ಬೈವನು; ಅವನ ಅರಿವು
ಅಂತಿರಲು, ನೀವವನ ಹಿರಿಯನೆಂದರಿತಿಹಿರಿ;
ನಿಮ್ಮಂತವರಲಿ ಇದೆ ತೆರವು.”

“ ಇಬ್ಬರವೂ ನಿಜಕೆ ತಪ್ಪಿಯೇ ಇರಬಹುದು ”
ಎಂದ ವಾಲ್ವೇರ್ ಒಡನೆ ನಗುತ್ತ;
ಬಳ್ಳಿ ಹೂತಂತೆ ಮಿಂಚಿತು ಅವನ ಮೊಗದ ನಗೆ;
ತನ್ನಂತೆ ನಡೆದಿತ್ತು, ಅಗೆತ.

ಆಚಾರ್ಯ - ಗಾಣಿಗ ಸಂವಾದ

ಆಚಾರ್ಯರೊಮ್ಮೆ ಗಾಣದ ಬಳಿಗೆ ಬಂದರು ;
ಎತ್ತ ಕಟ್ಟುತಲಿಹನು ಗಾಣದವ ಮರಕೆ ;
ಗಾಣದತ್ತಿನ ಕೊರಳಿನಲಿ ಒಂದು ಗಂಟೆ ;
ದುಡುವ ಜೀವಕೆ ಗಂಟೆ ಯಾವ ಸಿಂಗರಕೆ ?

ಆಚಾರ್ಯರಿವನ ಕೇಳಿದರು : “ ಎಲ ತಮ್ಮ,
ನಿನ್ನ ಈ ಬಸವ ಬಹು ಚೆಲುವನೇನಲ್ಲ ;
ಬಡಕಲೆತ್ತಿರುವ ಅಂದಕೆ ಗಂಟೆ ಬೇರೆಯೆ ? ”
ಇವನೆಂದ : “ ಗುರುಗಳೇ, ಅದು ಸೊಗಸಿಗಲ್ಲ ;

“ ಎತ್ತ ಸುತ್ತಲು ಬಿಟ್ಟು ನಾ ನೆರಳಿನಲ್ಲಿ
ಮಲಗಿಕೊಂಬೆನು. ಎತ್ತು ನಡೆವಷ್ಟು ಹೊತ್ತು
ಗಂಟೆ ಕೇಳುವುದು. ನಿಂತಾಗ ಹೇ ಎನಲು
ಎತ್ತು ನಡೆವುದು, ಗಂಟೆ ಕೇಳುವುದು ಮತ್ತು.”

ಆಚಾರ್ಯರೆಂದರು : “ ಅದೆಂತು ? ಗಂಟೆಯ ಸದ್ದು
ಎತ್ತು ನಡೆದೇ ಆಗಬೇಕೆ ? ನಿಂತಲ್ಲೆ
ನಿಂತು ತಲೆ ಕೊಡಹಿದರು ಸದ್ದಹುದು. ನಿನ್ನೆತ್ತು
ಇಂತು ಗೆಯ್ಯದು ಎಂದು ನೀನೆಂತು ಬಲ್ಲೆ ? ”

ಗಾಣದವನದಕೆ ಹೇಳಿದ: “ ಗುರುಗಳೆತ್ತಿಗೆ
ಶಾಸ್ತ್ರಗೀಸ್ತ್ರವ ಕೇಳಿ ಅಂತೆಲ್ಲ ಚಳಕ
ಬಂದರೂ ಬರಬಹುದು. ಈ ನಮ್ಮ ಬಡ ಬಸವ
ಅಷ್ಟು ಬುದ್ಧಿಯನು ಕಲಿತೆಲ್ಲ ಈತನಕ.”

“ ನಾನು ರಜಪೂತ್ನಿ ”

ಹೆಂಗಸೊಬ್ಬಳು ಬಾವಿಯಲಿ ನೀರಿಗಾಗಿ
ಇಳಿದಿಹಳ . ಬಂದನಾಯೆಡೆ ಒಬ್ಬಯೋಧ.
ರಾಂಡ್ ದಾರಿಬಿಡು ಎಂದ. ರಾಂಡ್ ಎಂಬವನಾತು
ಬಾಯೊಬ್ಬಿನ್ನುಡಿದುದು. ಅಹಂಗ್ರಹದಬಾಧ.

ಸಿಮಿರಿನಿಂತಿತು ಹೆಣ್ಣುಬಾಗಿದ್ದ ಒಡಲು ;
ಶಿರವೆತ್ತಿ ಕಣ್ಣಿನಲಿ ಉಕ್ಕಿನೊಲು ನೋಟ
ಎದುರನೋಟವನು ತಾಕಿತು ; ತುಟಿಗಳಲುಗವು ;
ಮೂರ್ತಿಯನು ಕಂಡೆ ಆಯಿತು ಯೋಧನಾಟ.

ಕ್ಷಣದೇಕೇಳಿತು ಮಾತು : “ ನಾನು ರಜಪೂತ್ನಿ
ರಾಜಪುತ್ರರ ತಾಯಿ.” ಆತ್ಮಗೌರವದ
ಮಾತಿಂದ ಯೋಧ ತಾ ತಪ್ಪಿದನೆ ಎಂಬ
ನೋವಿಗೂ ಮಿಕ್ಕ ಆನಂದವನು ಸವಿದ.

“ ತಪ್ಪುಮನ್ನಿಸಿ ತಾಯೆ” ಎಂದು ಕೈಮುಗಿದ.

ಆಕೆ ತನ್ನದೆ ಪಾತ್ರೆಯಲಿ ನೀರವೊಗೆದು
ಯೋಧನಿಗೆ ಕುಡಿಯೆಕೊಟ್ಟಳು. “ನನ್ನ ಹಿರಿಮಗ
ನಿನ್ನಂತೆ ಇದ್ದ ; ಕುಡಿ, ತಾಯ್ ಎಂದೆ ಬಗೆದು.”

ಅಯ್ಯೊ ಎಂದಿತು ಯೋಧನೆದೆ: “ತಾಯೆ, ಮಗನ
ನಿಜವಾಗಿ ತಿರುಗಿ ಕಂಡೆನು ಎಂದೆ ನೆನೆಯ”
ಎಂದು ಮಣಿದನು. ಸಂದುವಾತ್ಯಗೌರವಕೆ
ಗೌರವ, ಶೋಕ ಪ್ರೇಮಕೆ ಕರುಣ ವಿನಯ.

ಬರ್ರಾಡ್ ಷಾ ಮಾತು

ಷಾ ಮಹಾಶಯನ ನಾಟಕವೊಂದು ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ ;
ನೋಡುತ್ತಿಹ ಮಂದಿ ಅದರಾನಂದದ
ತುಂಬು ಹೊಳೆಯಲಿ ಸಿಲುಕಿ ಮನವೊಪ್ಪಿ ಲೇಖಕನ
ಒಡನೆ ರಂಗದಿ ನೋಡ ಬೇಕೆಂದಿದೆ.

ಬಂದು ರಂಗದಲಿ ನಿಂತನು ಗ್ರಂಥಕರ್ತ ; ಸಭೆ
ಹುಚ್ಚು ಹಿಡಿದಂತೆ ಚಪ್ಪಾಳೆ ತಟ್ಟೆ
ಮೆಚ್ಚಿಕೆಯ ತೋರಿತು. ಹೊಟ್ಟೆಯುರಿಯವನೊಬ್ಬ
ಪಿಷ್ ಎಂದ ಬಲವಾಗಿ ಉಸಿರಕಟ್ಟೆ.

ಷಾ ಅವನ ಕಡೆಗೆ ತಲೆಬಾಗಿ ನುಡಿದನು ನಗುತ :
“ ಅಣ್ಣ, ನಿನ್ನಭಿಮತಕೆ ನಾನೊಪ್ಪಿದೆ ;
ಆದರೀ ನಾಲ್ಕು ಸಾವಿರ ಜನಕೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ
ನಾವಿಬ್ಬರಲ್ಲಿ? ಸೋತೆವು ತಪ್ಪದೆ.”

ನಾಟಕಕೆ ಸಮನಾಗಿ ಮಂದಿಯನು ಮೆಚ್ಚಿಸಿತು
ಷಾ ಗೆಯ್ದ ಅವಸರದ ನಗೆಯ ಟೀಕೆ ;
ಹಗೆಯ ಮನಮುರಿದು ಮುಖಕೆಟ್ಟುದನು, ಸಭೆಯಜನ
ಕೈ ಕುಟ್ಟಿ ನಲಿದುದನು, ಹೇಳಬೇಕೆ ?

ದೊರೆ ದಳಪತಿ

ಹಿರಿತನದ ಕೋಟಿಯಲಿ ಕುಳಿತು ಕೆಡು ನುಡಿಯಿಂದ,
ಇವರೆನ್ನೂ ಎದುರಿಸರು ಎಂದು,
ಬಡತನದ ಬಯಲಿನಲಿ ನಿಂತವರ ಹೊಡೆಯದಿರು ;
ತಿರುಗಿ ಬಹುದೊಂದಲ್ಲ ಒಂದು.

ಫ್ರಾನ್ಸ್ ದೊರೆಯ ಸೇನೆಯಲಿ ಒಬ್ಬ ದಳಪತಿ ಇಹನು
ರೂಪು ನಡೆ ನಗೆ ನೋಟ ಎಲ್ಲ
ದೊರೆಯೆ ತದ್ವತ್ ; ಒಂದೆ ಪ್ರಾಯ ; ಈ ಸೋಜಿಗವ
ಎಲ್ಲರೊಲು ದೊರೆ ಕೂಡ ಬಲ್ಲ.

ತಾನು ದೊರೆಯಂತಿರಲು ದಳಪತಿಗೆ ಕೊರೆಯೇನು ?
ಆ ಬೊಮ್ಮೆಯಂತೆ ಈ ಬೊಮ್ಮೆ
ದೊರೆಗೆ ದಳಪತಿ ತನ್ನ ತೆರನಿಹುದು ರುಚಿ ಇಲ್ಲ ;
ಏಗೆಯ್ವು ಎಂಬ ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ.

ಒಂದು ಸತ್ಕಾರದಲಿ ಯೋಧನಸ್ತ್ರವ ಧರಿಸಿ
ದೊರೆ ಪ್ರಮುಖ ಜನದಿ ಸುಳಿಯುತ್ತ
ಎದುರಿಸಲಿ ದಳಪತಿಯ ನೋಡಿದನು. ಅನುಚಿತದ
ಹಾಸ್ಯಕೆರಗಿತು ಅವನ ಚಿತ್ತ.

“ಓಹೊ ದಳಪತಿ ಜಿನ್ನವೇ?” “ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳ
ಕೃಪೆಯಿಂದ ಇಂತು.” “ಸರಿ; ನಾನು
ಎಷ್ಟೊ ಸಲ ಕೇಳ ಬಯಸಿಹೆನು; ನೀವಿಷ್ಟೊಂದು
ನನ್ನ ಹೋಲುವಿರಿ, ಇದು ಏನು?”

“ನಿಮ್ಮ ತಾಯ್ ನಮ್ಮ ತಾಯವರ ಪರಿವಾರದಲಿ
ಅರಮನೆಯಲಿದ್ದರೇ ಎಂತು?”
ಅನುಚಿತದ ಹಾಸ್ಯ; ಅದ ಮಾಡಿದಾತನೊ ದೊರೆ;
ನುಡಿದ ದಳಪತಿ ಅಂತೆ ನಿಂತು:

“ತಾಯಲ್ಲ; ತಂದೆ ಇದ್ದರು.” ಕೊಟ್ಟ ಹಾಗಕ್ಕೆ
ದೊರೆಗೆ ಸಂದಿತ್ತು ಮುಸ್ಸಾಗ.
ನಗೆ ಸತ್ತು ಮಾತು ತೋರದೆ ಬೇರೆ ಮಂದಿಯನು
ನುಡಿಸೆ ನಡೆದನು ಅವನು ಬೇಗ.

ರಾಯಪಾಲು

ಮಹಾರಾಜ ಮಾನ್‌ಸಿಂಹನ ಬಳಿಗೆ
ರಾಹೋಲ್ ಜೌಧುರಿ ಹರನಾಥ
ನಾಡ ಸ್ಥಿತಿಯನು ತಿಳಿಸಲು ಬಂದನು,
ಚದುರು ನಡೆಗೆ ಹೆಸರಾದಾತ.

ರಾಜಪ್ರತಿನಿಧಿ, ಆತನ ಸೇವಕ,
ರೈತರು ತೆರುತಿಹ ಕರಗಳಲಿ
ಬಹಳವ ತಾವೇ ತಿಂಬರು ; ಉಳಿದಿಹ
ಕೊಂಚವ ದೊರೆ ಕೊಂಡನೆ ಕೊಳಲಿ.

ಜೌಧುರಿ ರಾಜನ ಸನ್ನಿಧಿಗೈದಿದ,
ಕಾಣಿಕೆ ತಟ್ಟಿಯ ಮುಂಚಾಚಿ ;
ಕೊನೆಯಲಿ ಹೊನ್ನಿದೆ ; ಸಕ್ಕಕೆ ಬೆಳ್ಳಿ ;
ಕುರುಡು ಕಾಸು ಒಂದಿದೆ ಈಚೆ.

ಅರಸು ಹೊನ್ನೆಡೆಗೆ ಕೈಯನು ನೀಡಿದ ;
ಜೌಧುರಿ ತಪ್ಪಿಸಿ “ ಪ್ರಭುವೆ ಅದು
ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳ ಪಾಲು ” ಎಂದನು. ದೊರೆ
ಬೆಳ್ಳಿಯ ತೋರಿಸಿ ನುಡಿದ : “ ಇದು ? ”

ಸುನೀತ

“ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳ ಸೇವಕನದು” “ನಮಗೆ?”

“ಪ್ರಭುವಿಗೆಂದು ಇಲ್ಲಿದೆ ಕಾಸು :
ಇದುವರೆಗೂ ನಾವಿತ್ತಿಹ ಕರದಲಿ
ಭಂಡಾರಕೆ ಸಂದುದು ಈಸು.”

ಜೌಧುರಿಯರ್ಥವ ತಿಳಿದನು ಮಾನ ;
ಪ್ರತಿನಿಧಿ ಸೇವಕರನು ಕಿತ್ತು
ಇತರರ ನೇಮಿಸಿದನು. ಆ ಇತರರು
ತಿನ್ನರೆನಲೆ ರಾಜನ ಸೊತ್ತು ?

ಲೋಕ್‌ಮನ್

ಇಸ್ಲಾಮ್ ಧರ್ಮದ ಆದ್ಯರೊಳುಂಟು
ಲೋಕ್‌ಮನ್ ಹೆಸರಿನ ಹಿರಿಯ ಮಹಂತ ;
ಎಷ್ಟೋ ಸಂಗತಿಯಲಿ ಈ ಕಾಲಕು
ನಡೆದಿದೆ ಈತನೆ ಹಾಕಿದ ಪಂಥ.

ಯಾರೋ ಇವನನು ಕೇಳಿದರೊಮ್ಮೆ :
“ ಗುರುಗಳೆ, ಎಲ್ಲಾ ಸಂದರ್ಭದಲು
ನಿಶ್ಯಂಕೆಯ ನಿಶ್ಚಯವನು ನುಡಿಯುವ
ದೃಢವನು ಯಾರೆಡೆ ಕಲಿತಿರಿ ಮೊದಲು ? ”

“ ಕುರುಡರಿಂದ ಕಲಿತೆನು, ” ಎಂದನು ಗುರು ;
“ ಎದುರೊಳೆನಿಹುದು ಹಳ್ಳವೊ ಮೇಡೊ,
ದಾರಿಯೊ, ಬೇಲಿಯೊ, ತಿಳಿಯದೆ ನಡೆಯರು
ಕುರುಡರು. ನನ್ನದದೇಕ್ರಮ, ನೋಡು.”

ಎಡ-ಬಲ

“ಕನ್ ಸರ್ವೆಟಿವ್ ಪಕ್ಷ ಸೋತು ಹೋಯಿತು; ಈಗ
ಲೇಬರೇ ರಾಜ್ಯವನು ವಹಿಸಿ
ನಡಸತೊಡಗಿದೆ; ಶುಭವ ನೋಡಿತಲ ಇಂಡಿಯಾ
ಇಷ್ಟುದಿನ ಕಷ್ಟವನು ಸಹಿಸಿ,”

ಎಂದ ರಘುಪತಿ. ರಮಾನಾಥ ಹೇಳಿದ ನಗುತ:
“ಇಂಡಿಯಾ ಗೋವನೀವರೆಗೆ
ಬಲದ ಕೈ ಕರೆಯ ತಿದ್ದಿತು. ಈಗ ಎಡ ಕೈಯೋ?
ಒಳಿತು, ಜೈ, ಎಡದ ಕೈ ಕರೆಗೆ.”

ನರಿ ಮಂಗ

ಒಂಟಿಗಳುದ್ವಾಹೋತ್ಸವ ನಡೆದರೆ
ಗಾಯನ ಮಾಡತ ಸಭೆಯಲಿ ಕತ್ತೆ
ಒಂಟಿಯ ಚೆಲುವನು ಹೊಗಳಿತು. ಒಂಟಿ
“ ಎಂಥ ಗಾನ ಇದು ” ಎಂದವು, ಮತ್ತೆ-

ಮದುವೆಗೆ ಸೇರಿದ ನರಿ ಮಂಗಗಳು
ತಮ್ಮತಮ್ಮಲೇ ಮುಸಿ ಮುಸಿ ನಕ್ಕು
ಎಂತೋ ಇದ್ದವು. ಅರಿಯದ ಹಂದಿ
ಕೇಳಿತು: “ ಅಣ್ಣಾ, ಏನಿದು ರಕ್ಕು ? ”

“ ಮಂಗಗಳಿರುವೆಡೆ ಒಂಟಿಯ ಚೆಲುವನು
ಹೊಗಳುವ ಪರಿಯಿದು ನಾಚಿಕೆಗೇಡು ”
ಎಂದಿತು ನರಿ. ಮರುನುಡಿಯಿತು ಮಂಗ;
“ ಇಂಪಿನೊಳಿಂಪು ನರಿಗಳ ಹಾಡು. ”

ಹೂಗಳ ವಾದ

“ನಾನೊಂದೇ ಹೂ ಈ ವನಕ್ಕೆಲ್ಲ”
ಮುತ್ತಗ ಮುಖವನು ಎತ್ತಿತು ಮೊರೆಯಿತು ;
“ಕೆಂಪು ಹೊರತು ಬಣ್ಣಗಳೇ ಇಲ್ಲ”
ಎಂದುಳಿದೆಲ್ಲಾ ಬಣ್ಣವ ಜರೆಯಿತು.

ಬದಿಯಲಿದ್ದ ವನಮಲ್ಲಿಗೆ ಅದುರಿತು ;
ಕೆಂಡವೆ ಆಯಿತು ಸಂಪಿಗೆ ಕನಲಿ ;
ಪಾರಿಜಾತ ವೃಂತವನುಳಿದುದುರಿತು ;
ಸುರಗಿ ಸುಮ್ಮನಿದ್ದಿತು ಗುಂಪಿನಲಿ.

ಪಾದರಿ ಸುರಹೊನ್ನೆಯ ಕುರಿತು : “ಅಹಾ
ಕೇಳಿದೆಯಾ” ಎಂದಿತು. ಸುರಹೊನ್ನೆ
ಹೇಳಿತು : “ಈ ತರಳನ ಮಾತು ಮಹಾ
ನಾಕೃನೆ? ಹುಟ್ಟಿತು ನಿನ್ನೆ ನೊನ್ನೆ.”

ನಾಗಲಿಂಗವೆಂದಿತು : “ಅಷ್ಟೇ ಸರಿ ;
ಇಂತಹ ಮಾತಿಗೆ ಮರುಮಾತಾಡಿ
ಏನು ಪ್ರಯೋಜನ?” ಹೇಳಿತು ಕೇಸರಿ :
“ಇದು ಹೂವೆ? ನನಗೆ ಹೂತನ ಬೇಡಿ.”

ಸುನೀತ

ನಂದಿ ಮುತ್ತಗಕೆ ಎಂದಿತು ; “ ಅಣ್ಣ,
ನೀ ಹೂ ನಿಜ ; ಆದರು ನೀ ಒಂದೇ
ಹೂ ಎನಲಾಗದು. ಮುಚ್ಚಿಹ ಕಣ್ಣು
ತೆರೆ ; ನೋಡು, ನಿನ್ನ ಹಿಂದೆ ಮುಂದೆ ;

“ ನೀ ಹೂ ಎಂತೋ ಅಂತೇ ಹೂವೀ
ಪಾದರಿ ಕುರವಕ ಮಲ್ಲಿಗೆ ಸಂಪಿಗೆ.
ಅಲ್ಲಗಳೆವುದೇ ನಮ್ಮನು ನಾವೇ ?
ಕೊನೆಯೇ ಮೊದಲೇ ಬಣ್ಣಕೆ ಕಂಪಿಗೆ ?

“ ವನವನ ಹೂತಿದೆ ; ಹೂವದ ಗಿಡವೇ
ಕಾಣದು ವನದಲಿ, ನೋಡು ; ವಸಂತ
ಗಿಡಮರ ಬಳ್ಳಿಯಲೊಂದನು ಬಿಡದೆ
ಸೋಕಿರುವನು ; ಪುಷ್ಪಕುಲ ಅನಂತ.”

ಲಂಟಾನಾ ಹೂ ಗೊಂಚಲು ನುಡಿಯಿತು :
“ ಮುತ್ತಗದಣ್ಣನ ನುಡಿಯನು ನೀನು
ಅರಿತುಕೊಳ್ಳದೆಯೆ ದೂರಲು ನಡೆಯಿತೆ ?
ನೀ ಹೂ ಅಲ್ಲಿ ನಲ್ಲಿವನೇನೂ.

“ ಹೂವಿನ ಜಾತಿಗೆ ಸೇರಿದರಾಯಿತೆ ?
ನರುಗಂಪಿರುವುದೆ ಹೂವಿನ ಲಕ್ಷಣ’
ಎಂದು ನಿಮ್ಮವರು ಮಾಡಿದ ಕಾಯಿದೆ
ತಪ್ಪೆಂಬನು ; ಇದೆ ಅವನ ವಿವಕ್ಷಣ.

ಸುನೀತ

“ ಕಂಪು ಎಂದರೂ ನಮ್ಮಂತವರು
ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವೆವೋ ಏನೋ! ನೀವು
ಕಂಪಿನ ಜೊತೆಯಲಿ ಸೇರಿಸುವ ನರು
ತೀರಾ ಹೊಲಿಸು ಎಂಬೆವು ನಾವು.

“ ನೀವೆಲ್ಲರು ನರುನರು ಎನ್ನುವ ಆ
ವೊಗರಿನ ಕಂಪಿಗೆ ಯಾವುದು ಅಳತೆ?
ನೀವು ಸಮ ಎಂದರೆ ಅದೆ ಸಮಯ,
ನೀವು ಒಳಿತು ಎಂದರೆ ಅದೆ ಒಳಿತೆ?

“ ‘ವನ ವನ ಹೂತಿದೆ!’ ಮಾತಿನ ಸೊಗಸೆ!
ಹೂ ಎಂದಿರ ನಮ್ಮನು ಈ ಮುಂದು?
ನಿಮ್ಮೊಲವಿನ ಕಣ್ಣೀರಿನ ಬೊಗಸೆ
ತರ್ಪಿಸುತಿದೆ ಸೋದರರನು ಕೊಂದು..

“ ನೀವು ಮಾಡಿದುದೆ ಶಾಸ್ತ್ರ, ಜ್ಯೋತಿಷ;
ನೀವು ಬರೆದು ಗೆರೆ ಎಳೆದಿಹ ಜಾತಕ
ಇಹರನೆ ಇಲ್ಲ ಎನುತಿದೆ. ಈ ವಿಷ
ಸಲ್ಲ. ನಿಲ್ಲಲಿ ಇನ್ನೀ ಪಾತಕ.

“ ನಿಮ್ಮಾ ಕಂಪೇ ನರು ಎನಲೇಕೆ?
ಕಂಪನಿತೇನೂ ಇಲ್ಲದ ತುಂಬೆ
ಶಿವನ ಸೇರದೆ? ನಿದರ್ಶನ ಬೇಕೇ
ಬೇರೆ? ಗಮಗಮಿಸಿತೇ ದಾಳಿಂಬೆ?

ಸುನೀತ

“ ನೀವಾವುದ ನರುಗಂವೆಂಬಿರೊ ಆ
ಕಂಪಿರುವುದೆ ಹೊಂಗೆಯ ಹೂವಿನಲಿ ?
ಆದರು ಅದರಾ ಎಡೆಗೈತರುವ
ತುಂಬಿ ನಿಮ್ಮ ಸೇರದು ಏನೆನಲಿ ?

“ ನರುಗಂಪಿನ ಹೂ ನಾವೇ ಶ್ರೇಷ್ಠ
ಎಂದೇ ಬೀಗಿರುವಿರಿ ಬಹುಕಾಲ.
ಮುಗಿಯಿತು ನಿಮ್ಮಾ ಹಮ್ಮಿನ ಕೋಷ್ಠ ;
ಮುಗಿದಿರುವುದು ಈ ಮಹೇಂದ್ರಜಾಲ.

“ ‘ಫಲವಾಗುವ ಹೂ ಹೂವೇ ಅಲ್ಲ’
ಇಂತಿದೆ ನೋಡಲು ನಿಮ್ಮಾ ಎಣಿಕೆ.
ಬೆಡಗಲಿ ಮೆರೆಯೆನೆ ಮೆರೆಯಲು ಬಲ್ಲ
ಹೆಣ್ಣು, ಹೆರುವಳೇ ಮಗುವನು ಗಣಿಕೆ ?

“ ಕಾಣದೆ ನಿಮಗಾ ಬತ್ತದ ಗದ್ದೆ ?
ಪೈರೊಣಗುತಲಿದೆ ; ಗೊಬ್ಬರವಿಲ್ಲ ;
ಗಮಗಮ ಎಂಬಲಿ ನಿಮಗಿಹ ಶ್ರದ್ಧೆ
ಅದನುಳಿಸುವ ಕೆಲಸಕೆ ಬರದಲ್ಲ !

“ ಸ್ವಾರ್ಥದ ಕೋಡಿನ ತಲೆಯಲಿ ನಿಂತು
‘ಲೋಕದ ದುಃಖಗಳನು ಮರೆತೇವೆ’
ಎಂದು ಹೊರಟಿರುವ ನಿಮ್ಮನು ಎಂತು
ಹೂಗಳೆನ್ನುವುದು ? ಸ್ವಾರ್ಥವೆ ಹೂವೆ ?

ಸುನೀತ

“ ಸ್ವೈರನು ಸಲಹಲು ಗೊಬ್ಬರವಾಗಿ
ಮುಗಿಯುವ ಹೊಂಗೆಯ ನಾ ಹೂವೆಂಬೆ ;
ಯಾರು ಜಗದ ಉಪಯೋಗಕೆ ಬಾಗಿ
ಬಾಳರು, ಅವರನು ಹೂವೆನೆ ನಂಬೆ.”

“ ಇವರನು ಹೂ ಅಲ್ಲೆಂದೆವೆ ನಾವು ?”
ಎಂದಿತು ಪಾದರಿ. ಹೇಳಿತು ಸುರಯಿ :
“ ಕಾರಣವಿದ್ದೇ ನೋವುದೆ ಬೇವು ?
ತಾನೇ ಕಹಿವುದು, ಊಹಿಸಿ, ಕೊರಗಿ.”

“ ಮುತ್ತಗ ಅಡಿದ ಮಾತೊಂದತ್ತ ;
ಲಂಟಾನಾ ನುಡಿದುದು ಇತ್ತಿತ್ತ.”
“ ಆ ದೊರೆ ಪಿತ್ತಕೆ ಈ ಅರೆ ಚಿತ್ತ
ಬೆರೆತಂತಾಗಿದೆ ಮುಂದಕೆ ಎತ್ತ ?”

“ ತನ್ನೆದೆಯಲಿ ತಾ ಕಂಪನು ತಂದಿತೆ
ಯಾವುದೆ ಹೂ ?” “ನಾಗೊಬ್ಬರ ಅಹೆನು
ಕಂಪಿನ ಹೂ ಆಗಿನು, ಎಂದೆಂದಿತೆ
ಏನು ಹೊಂಗೆ ? ಅರಿವೆವೆ ಈ ಹವಣು ?”

“ ಕೇಳಿತೆ ಪಿತ್ತ ?” “ ಅದು ಅವರತ್ತ.”
“ ನರು ನರು ಎಂಬರು ಉಸುರುವ ನಾತ”
“ ಸಹಿಸಲಾರೆ ನಾನಿವರೀವುತ್ತ”
“ ಏನು ಅಹಂ !” “ ಇಹುದಿದಕೆ ಪಪಾತ.”

ಸುನೀತ

ಎಂದಿತು ಅಲ್ಲೊಂದಿಲ್ಲೊಂದು ದನಿ ;
ತುಮುಲವಾಗಿ ಬೆಳೆಯಿತು ಈ ವಾದ.
ಹೇಳಲೇನಿದರ ಸ ರಿ ಗ ಮ ಪ ದ ನಿ.
ಯಾವುದಕೂ ಹೇಸದು ದಾಯಾದ.

ತಾನುದರದಿ ತಾಳಿದ ಹೂವೀತೆರ
ವಾದಿಸೆ, ಕೇಳಿದ ನಗರೋದ್ಯಾನ
ಹೇಳಿತು : “ ಮಕ್ಕಳೆ, ಏತಕೆ ಭೀಕರ
ವಾದವಿವಾದ ? ಬಿಡಿರಿ ಅಭಿಮಾನ.

“ ಹೂವಾಗಿರುವಿರಿ : ಅದುವೇ ಪುಣ್ಯ ;
ನಿಮ್ಮೆಲ್ಲರನೂ ಮಾಡಿದ ದೈವ
ನಡೆಸಿದಂತೆ ನಡೆಯುವುದೇ ನಾಣ್ಯ.
ಒಬ್ಬನೆ ಗೆಯ್ದನು ಎಲ್ಲಾ ಹೂವ.

“ ಎಲ್ಲಾ ಎನಲೇ ? ಇದು ಅದು ಬೇರೆಯೆ ?
ಅರಿತರೊ, ನೀವೆಲ್ಲಾ ಒಂದೇ ಹೂ ;
ನಿಮ್ಮೆಲ್ಲರಲೂ ಲೋಕಕೆ ಸಾರಿದೆ
ಒಂದೇ ಸ್ವರ್ಗದ ಒಂದೇ ಬೇಹು.

“ ವಸಂತ ಬಂದನು, ನನ್ನೆಡೆ ನಿಂದನು ;
‘ ನೀನೂ ನಂದನವಾಗು ’ ಎಂದು.
ಕಿವಿಯೊಳೂದಿದನು ; ಹರುಷಕೆ ಸಂದೆನು ;
ನೀವು ಎಲ್ಲರೂ ಆದಿರಿ ಅಂದು.

“ಅವನಾ ಅನಂದದ ಹೊರರೂಪ,
ನಿಮಗೆ ಏಕೆ ನಾವೆಂಬಭಿಮಾನ?
ಹತ್ತು ತೆರದ ನಿಮ್ಮೆಲ್ಲ ಕಲಾಪ
ಅವನದೆಂದರಿಯೆ ಅದುವೇ ಜ್ಞಾನ.

“ಬಾಳಿರಿ ಎಲ್ಲರು; ಅರಿತವೊಲೆಲ್ಲರು
ಬೆಳೆಯಿರಿ, ಅರಳಿರಿ; ಕಂಪನೆ ಬೀರಿ;
ಗೊಬ್ಬರವಾದರು ಸರಿಯೇ. ಕ್ಷುಲ್ಲರು,
ಎರಡೂ ಆಗದವರು ದಿನ ತೀರಿ.”

ತಾಯಿ ಪದಾರ್ಥವೆ, ತಾಯ್ನುಡಿ ನನ್ನಯೆ,
ತಮ್ಮನು ತಾವರಿಯದ ತನುಜರಿಗೆ?
ಕಾದುವ ಮಕ್ಕಳ ಬೇಡವೊ ಎನ್ನುವ
ತಾಯಿ ತಾಯೆ? ಮೂಲೆಯ ಕಸವರಿಗೆ.

ಬೇಡವೆಂದರೂ ಹೂಗಳ ಗುಂಪು
ಕೇಳದೆ ತಮ್ಮಂದದಿ ತಾವರಳಿ
ಕಾದುತ ಇದ್ದವು. ಗಾಳಿಗೆ ಕಂಪು
ಸಂದೊಡನೆ ನೆಲವ ಕಂಡವು ಉರುಳಿ.

ಗೊಬ್ಬರವಾದೆಯೆ, ಆಗದೆ ಹೋದೆಯೆ,
ಎಂಬುದ ಕೇಳದೆ ಹರಿಯಿತು ಗಾಳಿ;
ಸೇನಾನಿಯನೇ ಕೇಳದು; ಪ್ಯಾದೆಯೆ
ಬೆಸಗೊಳ್ಳದೆ ನಡೆಯದೆ ವೈಹಾಳಿ?

ಗಂಟು ಜಗಳ

ರಾಮಣ್ಣ ಒಂದು ಎಮ್ಮೆಯ ತಂದ; ಭೀಮಣ್ಣ
ಅದ ನೋಡಿದವನು, “ ನಿನ್ನೆಮ್ಮೆ ತಕ್ಕಷ್ಟು
ಒಳ್ಳೆಯದೆ; ಆದರೂ ಹಸುವ ಕಟ್ಟುವುದೆ ಸರಿ;
ಇನ್ನೆಷ್ಟು ಹೇಳಿದರು ಎಮ್ಮೆಯೇ ರೊಷ್ಟು;”

ಎಂದು ಬುದ್ಧಿಯ ನುಡಿದ. ನುಡಿದುದರ ಮರುದಿವಸ
ಎಲ್ಲಿಂದಲೋ ಒಂದು ಎರವಲೆಮ್ಮೆಯನು
ತಂದು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿದ. ಇದಕೆ ರಾಮಣ್ಣ
ಹೇಳಿದ: “ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಕಂಡ ಕಮ್ಮಿಯನು

“ ಭೀಮಣ್ಣನೂ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡನೇ! ಎಮ್ಮೆಯೇ
ತಪ್ಪೆಂದನಲ್ಲ; ಈಗೇನಾಯ್ತು ಟೀಕೆ?”
ಗೆಳೆಯ ಶಾಮಣ್ಣ ಮರು ನುಡಿದ: “ ಅವನೆಮ್ಮೆಯನು
ನೋಡದೆಯೆ ಅದ ನೀನು ದೂರುತಿಹೆಯೇಕೆ?”

ರಾಮಣ್ಣನೆಂದ: “ ಗೆಳೆಯನ ಎರವಲೆಮ್ಮೆಯನು
ನಾ ದೂರಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಎಮ್ಮೆಯೆ ಕೂಡದೆಂದು
ಈ ದಿವಸ ಹೇಳಿ ಮರು ದಿವಸವೇ ಭೂಪತಿ
ಎಮ್ಮೆ ಕಟ್ಟಿದ. ನುಡಿದುದೊಂದು; ನಡೆ ಒಂದು.”

‘ ನೀನು ಒಬ್ಬನೆ ಹಾಲು ಕುಡಿಯಬೇಕೆನ್ನುವೆಯೆ ?
 ಪರತ್ಯಸ್ತಿಯನು ಕಲಿಯಬೇಕು, ರಾಮಣ್ಣ ;
 ಗಂಟು ಜಗಳದ ಬಂಟಿನಾಗದಿರು, ಒಳಿತಲ್ಲ ;’
 ಎಂದು ನೀತಿಯ ಕಲಿಸಿ ಗೆಲಿದ ಶಾಮಣ್ಣ.

ಮೂರು ಕರು

ಮೂರು ಕರು ಜೊತೆಯಾಗಿ ಮಾಳದಲಿ ಮೇಯುತ್ತ,
 ದೂರದಲಿ ಒಳ್ಳೆ ಹುಲ್ಲಿಹುದೆಂದು ತೋರಿ,
 ಅತ್ತ ಸಾರಿದವು. ದಾರಿಯಲಿ ಕಾಲುವೆ ಒಂದು :
 ಕರುಗಳಲಿ ಒಂದು ದಾಟಿತು ಅದನು, ಹಾರಿ.

ಬೇಸಾಯಗಾರ ಗೌಡನ ಮನೆಯ ಕರು ಅದು.
 ಜೋಯಿಸರ ಮನೆಯ ಕರು ಇನ್ನೊಂದು, ತಾನು
 ಕಾಲುವೆಯ ದಾಟಬಲ್ಲೆನೆ ಎಂದು ಹಿಂದೆಗೆದು,
 ಮತ್ತೆ ಹಾರಿತು : ಸಾಲದಾಯ್ತೆಂದು ಗೇಣು.

ಮೂರನೆಯ ಕರು ಗೌಳಿಗರದು. ಇತ್ತಲೆ ನಿಂತು
 “ ನಾನತ್ತ ಬರಲಾರೆ ಕಾಲುವೆಯ ದಾಟಿ ”
 ಎಂದು ಹೇಳಿತು. ದಾಟಲಿಲ್ಲ ಸರಿ ; ಕಾಲು
 ದಾಟಿದೆಯೆ ಬರಿ ಭಯಕೆ ನಡುಗಿತಾಪಾಟಿ.

ಮೊದಲ ಕರು ಜೊತೆಯವರ ಕುರಿತು “ ಏನಯ್ಯ,
ನಿಮ್ಮ ತಾಯದಿರ ಕೆಚ್ಚಲಲಿ ಹಾಲಿಲ್ಲೆ ?
ಸಣ್ಣ ಕಾಲುವೆ ದಾಟುವುದಕಿಷ್ಟು ಕಷ್ಟವೆ ”
ಎಂದು ಹಳಿದಿತು, ಉಳಲು ಬೆಳೆಯುತಿಹಪಿಳ್ಳೆ.

ಜೋಯಿಸರ ಕರು “ ನಮ್ಮ ತಾಯ ಕೆಚ್ಚಲಲಿ
ಒಂದು ಮೊಲೆಯಲಿ ಮಾತ್ರ ಹಾಲಿಹುದು ” ಎಂದಿತು
“ ಓ ! ನಮ್ಮ ತಾಯ ಕೆಚ್ಚಲಲೆರಡು ಮೊಲೆಯಲಿ ”
ಎನೆ ಗೌಡಕರು, ಜೋಯಿಸರದು ಮನನೊಂದಿತು.

ಕಾಲುವೆಯ ಇತ್ತ ನಿಂತಿದ್ದ ಗೌಳಿಗರ ಕರು
ಈ ಎರಡು ನುಡಿದ ನುಡಿ ಕೇಳಿ “ ಅಣ್ಣ ದಿರೆ,
ಕೆಚ್ಚಲೆಂದರೆ ಏನು ? ನಮ್ಮ ತಾಯ್ಗೆ ಲ್ಲೇನೊ ”
ಎಂದು ಉಸುರಿತು. ಎಲಾ ಗೌಳಿಗನ ಚದುರೆ.

ವೀಣೆಯ ಕೊಟ್ಟಿಗೆ

ಬಾಧ್ಯ ಒಮ್ಮೆ ವೈಣಿಕನನು
ಕರಸಿ ಎದುರು ಕೂರಿಸುತ್ತ,
ನುಡಿಸಿ ಎಂದು ಬೆಸಸಿದರು,
ಅರಸುಹುಬ್ಬ ಹಾರಿಸುತ್ತ.

ಸುತ್ತ ಬಂದು ಸೇರಿದರು
ನಾಲ್ಕೂ ಆರೂ ಹೆಂಡರವರು ;
ಮದುವೆ ಆಗದವರೂ, ಆದ
ಹೆಣ್ಣೊ ! ಯಾರು ಕಂಡರವರು ?

ಸರಸ ; ಹರುಷ ; ಸುಖಾಲಾಪ ;
ಸುಣ್ಣ ; ಸುರಮ ; ಅಡಕೆ ಎಲೆ
ದೊರೆಯ ಮನವ ಸೆಳೆವ ಆಟ ;
ಸುಳಿವ ಕೈಯ ಕುಲುಕು ಬಳೆ.

ಜೊತೆಗೆ ಇವರು ಹೆತ್ತ, ಹೆರದ
ಹಸುಳೆ, ತರಳ, ಬಾಲಕರು ;
ಕೂಗಿ ಹಾರಿ ಚೀರಲವು,
ತಡೆವ ಮೂಳ ಶ್ಯಾಲಕರು.

ಸುನೀತ

ದೊರೆಗೆ ಹತ್ತು ಮನಸು : ಒಂದು,
ಅರ್ಧ, ಇನಿಸು, ಇತ್ತ ಕಡೆ.
ಚಿಲುಮೆ ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತಿಹುದು ;
ಕೂಸು ಬಹುದು ಮುತ್ತು ಕೊಳೆ.

ಇಂತ ಸಂತೆಯೊಳಗೆ ಗಾನ
ವೈಣಿಕನಂಗುಳಿಯ ಸಾರಿ
ವೀಣೆಯಲ್ಲಿ ಮೂಡಬಹುದೆ ?
ಮಂಕು ಕುಳಿತ ವೀಣೆಗಾರ.

“ಯಾಕೆ? ನುಡಿಸಿ,” ಎಂದು ದೊರೆ
ಕಣ್ಣ ತೆರೆದು ಸನ್ನೆಗೈದು
ಮತ್ತೆ ಬೆಸಸೆ, ಈತ ಮಿಡಿದ.
ಸ್ವರ ಹೊರಟವು ನಾಲ್ಕು ಐದು ;

ಮುಂದೆ ಹೊರಡಲಿಲ್ಲ. ಬಾಧ್ಯ
ನುಡಿದರೊತ್ತಿ ; “ಏನಿರೈಯೆ !
ಎದುರಿಗಿಹುದು ಕಟ್ಟಿಗೆಯೋ
ವೀಣೆಯೋ ? ನಡಸಿ ಕೈಯು.”

ವೈಣಿಕನಿಗು ಕೆಟ್ಟಿತು ಮನ.
“ಎದುರಿಗಿಹುದು ಕಟ್ಟಿಗೆಯೋ
ಅಹುದು, ಖಾವಿನ್‌ದ್ ; ಇದನು ಸಿಗಿದು
ಕಳುಹಬೇಕು ಕೊಟ್ಟಿಗೆಗೆ.”

ಲೆಕ್ಕ-ಲೇಖನ

ಎಂದ ಲೇಖಕ: “ಲೆಕ್ಕ ಸುಲಭ, ಲೇಖನ ಕಷ್ಟ;
ಎರಡೆರಡು ನಾಲ್ಕಿನಲು ಆಯ್ತು ಗಣಿತ;
ನೀ ಬರುತ್ತಾನೆ, ನಾ ಹೋದ, ಎನೆ ಮುಗಿಯಿತು
ನಾ ಒಬ್ಬ ಲೇಖಕ ಎಂಬ ಕುಣಿತ.”

ದೊಡ್ಡವರ ಗಣಿತ

ಯಜಮಾನ ಹೇಳಿದ ಗುಮಾಸ್ತನಿಗೆ: “ಎರಡೆರಡು
ನಾಲ್ಕೆಂದು ನನಗೆ ನೀ ಕಲಿಸುವೆಯೆ, ಧೃಷ್ಟ?
ಎರಡೆರಡು ಎಷ್ಟೆಂದು ಹೇಳುವನು ನೀನಲ್ಲ;
ನಾನು; ಐದೆಂದು ಬರಿ; ಅದು ನನ್ನ ಇಷ್ಟ.”

ಮಿಾರಾ

ಬೃಂದಾವನದಲಿ ನಂದಕಿಶೋರನ
ಆಟದ ತಾಣಗಳನು ಕಣ್ಣಾರ
ನೋಡಿ ತಣಿವ ಹಿರಿಯಾಸೆಯ ಭರದಲಿ
ಸಾರಿ ಬಂದಿಹಳು ಮಿಾರಾ.

ಮಂದರ ಗೋವರ್ಧನ ಉದ್ಧಾರಾ
ನಂದ ಯಶೋದಾ ಪ್ರಿಯ ಸುಕುಮಾರಾ
ಸುಂದರ ವೇಷಾ ಜಗದಾಧಾರಾ
ಎಂದು ಭಕ್ತಿಯಲಿ ಮೊರೆದು
ಐತಂದಿರುವಳು ಹರಿ ಹರಿದಾರಿಯು
ದೂರವನು ಅಬಲೆ ಜರಿದು.

ಪುಣ್ಯಕ್ಷೇತ್ರದ ಕಾರ್ಯವ ಆ ದಿನ
ನಡಸುತ ನಿಂದಿರುವನು ಗೋಸ್ವಾಮಿ
ಜೀವಾನಂದ ಮಹಾಶಯ ; ನಿಷ್ಕುರ
ವಿರಕ್ತ, ಬಹು ನಿಷ್ಕಾಮಿ ;
ಕಾಮಿನಿ ಆಶೀವಿಷ, ಹಾಲಾಹಲ ;
ಎದುರಲಿ ಹೆಣ್ಣೆರೆ ಬಿಡದು ಕುತೂಹಲ ;
ಸಲ್ಲದು ಮುಕ್ತಿ ಸ್ಥಲದಲಿ ಕಾವಳ ;
ಎಂದುದೆ ಒಂದು ಕಠೋರ
ಶಾಸ್ತ್ರ ಗೆಯ್ವಿಹನು : ಈಯೆಡೆ ಅಡಿಯಿಡೆ
ಇಲ್ಲ ಹೆಣ್ಣೆ ಅಧಿಕಾರ.

ಕ್ಷೇತ್ರದ್ವಾರಕೆ ವೇಗದಿ ಸಾರಿದ
 ಭಕ್ತೆಗೆ ಅಲ್ಲಿಯ ಬಾಗಿಲ ಕಾವ
 ಒಡೆಯನಾಣತಿಯ ತಿಳಿಸಿದ; ಆಕ್ಷಣ
 ಕುದಿಯಿತು ಹೆಣ್ಣಿನ ಜೀವ.
 ಶ್ಯಾಮ ಸುಂದರಾ ಪ್ರಿಯವ್ರಜ ಬಾಲ
 ಗೋಪ ವಧೂ ಜನ ಪ್ರೇಮ ವಿಲೋಲಾ
 ಜ್ಯೋತ್ಸ್ನಾ ವಿಸ್ತೃತ ಸುರಾಸಲೀಲಾ
 ವೃಂದಾವನವಿನ್ನು
 ಗಂಡು ಜೀವಗಳ ಮಾತ್ರವೆ ಹೊರೆವುದೆ?
 ಹಾಳಾಗಲೆ ಹೆಣ್ಣು?

ಅನ್ನವನೊಲ್ಲದೆ ನೀರಿಗೆ ನಿಲ್ಲದೆ
 ಕೃಷ್ಣಾ ನಿನ್ನಯ ಸೇವೆಗೆ ತಂದ
 ಪ್ರೇಮ ವ್ಯರ್ಥವೇ, ದೋಷವೆ ಹೆಣ್ಣಿನ
 ಒಡಲಲಿ ಬಂದುದರಿಂದ?
 ಯಾರು ಕಂಡರಿದ ನಿನ್ನ ಚರಿತೆಯಲಿ?
 ದೋಷ ನಿಜಕೆ ಗೋಸ್ವಾಮಿಯ ಮತಿಯಲಿ...
 ಇಲ್ಲಿ ಅಂದು, ಹರಿ, ನಿನ್ನ ಜೊತೆಯಲಿ
 ಚೆಲುವಿನ ಈ ವನಗಳಲಿ
 ಗಂಡಿಗು ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಹೆಣ್ಣುಳು ನಡೆಯರೆ
 ಹಗಲಲಿ ಅಂತೆ ಇರುಳಲಿ?

ಹಸುಳೆಯ ದಿನ ಎದೆಹಾಲನು ಕುಡಿಸಿ,
 ಬೆಳೆದ ದಿವಸ ಬಿದ್ದರೆ ಹಿಡಿದೆತ್ತಿ,
 ಉಡುಗೆಯುಡಿಸಿ ಚಿಂತೊಡುಗೆಯ ತೊಡಿಸಿ,
 ಇರುವೆಯ ಗೂಡಿನೆ ಮುತ್ತಿ,
 ಹರೆಯದಿ ಜೊತೆಯಲಿ ಸರಸವನಾಡಿ
 ಬೇಸರ ಬರದಂದಕೆ ಸರಿಜೋಡಿ
 ಓಡಿ ಬೇಡಿ ಕಾಡಿ ಹಾಡಿ
 ಹೆಣ್ಣೆಂಬರ ಕುಲ ಆಗ
 ರಚಿಸಿದ ಭಕ್ತಿಯ ಗೋಪುರ ಇಂದು
 ಹುತ್ತಾಯ್ತು : ಗಂಡೆ ನಾಗ.

ಕುದಿಯಿತು ಹೆಣ್ಣಿನ ಜೀವ; ಕುದಿಯಿತು
 ಅವಳ ಅಡಿಯ ಅಡಿಯಲಿ ಭೂಮಿ;
 ಇಂಥ ಭಕ್ತಿಯನು ಬೇಡವೆನ್ನುವನೆ?
 ಎಲಾ ಎಲಾ ಗೋಸ್ವಾಮಿ!
 ತಿಂಗಳಿರುಳುಗಳ ಅಂದಿನ ಗಾನ
 ತಣಿಸಿದ ತೃಣ ಜಲ ತರು ಪಾಷಾಣ
 ಭಕ್ತಿಯ ಬರವಿಗೆ ತಳೆದಭಿಮಾನ
 ಕುಗ್ಗಿತು ಅವಳಭಿಭವಕೆ.
 ಇಂದೆ ಕುಗ್ಗಿತು? ಕುಗ್ಗಿತು ಎಂದೊ
 ಪ್ರಕೃತಿಯ ಲವಲವಿಕೆ.

ಗಾಳಿಯ ಹರಿವಿನಲೇನೋ ಬೇಸರ ;
 ಬೆಳಕಲಿ ಬೆರೆತಿದೆ ಏನೋ ಮಂಕು ;
 ತಳಿರೂ ಹೂವೂ ಕಾಣವು ವನದಲಿ ;
 ತಟ್ಟಿದೆ ಯಾವುದೋ ಸೊಂಕು.
 ಹೆಂಗಳು ಸೇರದ ಮುಕ್ತಿಯ ನೆಲದಲಿ
 ಬಹುಶಃ ಸೇರದು ನಮ್ಮಯ ಚಿಲಿಪಿಲಿ
 ಎಂದು ಹಕ್ಕಿ ನೈರಾಶ್ಯದ ತಳದಲಿ
 ಸ್ವರ ಮರೆಸಿದ ರೀತಿ
 ಸುಮ್ಮನಿಹವು ಗಿಳಿ ಗೊರವಕ ನವಿಲು ;
 ಮೌನ ಮುದ್ರಿಸಿತು ನೇತಿ.

ತಾನೂ ಹೆಣ್ಣಲ್ಲವೆ? ಆಶ್ರಮದ
 ಮುಖ್ಯದ್ವಾರದ ಅಚಿಗೆ ಯಮುನಾ
 ಚಿಂದದಗತಿ ಮರೆತಂದದಿ ಹರಿವಳು
 ಸೊಗಸದೆ ಏಕೋ ಗಮನ.
 ವಿಯ ಬರುವ ಹೆಣ್ಣುಳ ಕಾಲಂದುಗೆ
 ಮುಡಿಯಿಂದುದುರಿದ ಮಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದುಗೆ
 ಮರಳಿ ಬಾರವೇ? ಬಹವೇ? ಎಂದಿಗೆ
 ಎನ್ನುತ ತನ್ನೊಳಗೇ
 ಅಸೆಯೊಡನೆ ಸಂವಾದಿಸಿ ನಡೆದಳು
 ನೊಂದು ಎಲ್ಲ ಗಳಿಗೆ.

ಸುನೀತ

ಅಂದೇ ನೊಂದಸು ನೊಂದವು ಮತ್ತೆ
ಭಕ್ತೆ, ರಾಣಿ, ಮಾರಾ ಜೊತೆಗೆ.
ಯುಗಯುಗಾಂತರವೆ ಸೃಷ್ಟಿ ದುಃಖಿಸಿದೆ
ಹೆಣ್ಣಿಗಾದ ಈ ಗತಿಗೆ.
“ ಏನು ಮಾಡುವಳೊ ಮಾರಾ ಈಗ!
ಹೊರಟೇ ಹೋದಳೆ ಒಳ್ಳಿತು ಬೇಗ!
ಸಾಕೇ ಅವಮಾನದ ಅನುಭೋಗ”
ಎಂದಾ ನೆಲ ಜಲ ತೀರಾ
ಕುದಿದಿವೆ ನೋವಲಿ; ಕುದಿದಳು ಅಂತೇ
ಜೀವದಾಳದಲಿ ಮಾರಾ.

ಜೀವದಾಳದಲಿ ಕುದಿದು ಆಕ್ಷಣವೆ
ವನದಲಿ ನಿಶ್ಚಯಗೆಯ್ದಳು ಮಾರಾ.
ಹೆಣ್ಣು ವಾಣಿಯಲಿ, ಅಚ್ಚರಿ ಎನಲೇ,
ಮೂಡಿತೊಂದು ಅಧಿಕಾರ.
ಅಚ್ಚರಿಯೆನಲೇತಕೆ? ಇದೆ ವಾಣಿ
ರಾಜ್ಯವನಾಳಿತು; ಈ ಘಣಿ ವೇಣಿ
ರಾಣಾ ಕುಂಭನ ಬಿಂಕದ ರಾಣಿ.
ತನ್ನನು ನಿಲ್ಲಿಸಿದ
ದ್ವಾರಪಾಲಕಗೆ ಒರೆದಳು: “ ನಿಮ್ಮ
ಪ್ರಭುವಿಗೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ:

“ ಬೃಂದಾವನ ಕೃಷ್ಣನ ಅಂತಃಪುರ ;
 ಇಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣ ಒಬ್ಬನ ಹೊರತು
 ಗಂಡಿರಬಾರದು. ಜೀವಾನಂದರು
 ನಡೆಯಲಿ ಈ ಹದನರಿತು.

ಕೃಷ್ಣನ ರಾಣೀವಾಸವ ಹೊಕ್ಕು
 ತಾಣ ತಮ್ಮದೆನ್ನುವುದಕು ಮಿಕ್ಕು
 ನಾನೂ ಗಂಡು ಎನ್ನುವ ಸೊಕ್ಕು
 ಯಾರಿಗು ಸಲ್ಲದು, ಜೋಕೆ!
 ಇದ ಮರೆತವರಿಗೆ ಕೃಷ್ಣನ ದಂಡನೆ
 ತಪ್ಪದು : ಹೇಳಲಿ ಏಕೆ ?

“ ರಾಣೀವಾಸದ ಸೇವೆಗೆ ಇಲ್ಲಿ
 ಬರಿಯಹೆಣ್ಣು ಹಿಂಡೇ ಇರಬೇಕು.
 ತಪ್ಪಿ ಯಾವುದೇ ಗಂಡು ಬಂದಿರಲು
 ಅಟ್ಟು ಆಚಿಗದ ನೂಕು.
 ಗೋಸ್ವಾಮಿ ತಮ್ಮ ಆತ್ಮವ ಮರಳಿ
 ಪರಿಕೆಸಿ ತಾ ಹೆಣ್ಣೆನೆ ಒಳಗಿರಲಿ ;
 ಗಂಡಿನಿಸುತಲಿರೆ ಹೊರಗೈತರಲಿ ;
 ಹುಟ್ಟಿನಿಂದ ಹೆಣ್ಣಾದ
 ಅರಮನೆಯೊಳಿಗ ನಾನೊಳಹೊಗುವೆನು ;
 ಬೇಡ ತಡೆವ ಉನ್ನಾದ.’”

ಸುನೀತ

ವರ್ಷದಿಂದ ಈ ನುಡಿಯನು ಮಿಾರಾ
ನುಡಿದು “ಕೃಷ್ಣ ಹೇ ಗಿರಿಧರ ಬಾಲ”
ಎಂದು ಭಜನೆಯಲಿ ನಿಂತಳು, ಭಜನೆಗೆ
ಜೀವನೆ ಹಾಕಿರೆ ತಾಲ.
ಕೃಷ್ಣ ಭಕ್ತೆ ಆಡಿದ ಈ ಮಾತ
ಗೋಸ್ವಾಮಿಗಳಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದ ದೂತ.
ಬುದ್ಧಿ ತಿಳಿದು ಅತಿ ಭೀತಿಯೊಳಾತ
ಒಡನೆ ಬಾಗಿಲೆಡೆ ಬಂದ:
ಕೃಷ್ಣ ಭಕ್ತ ಭಕ್ತೆಯರೆದುರಾದರು,
ಮಿಾರಾ ಜೀವಾನಂದ.

ಅರಿಯನೆ? ಗಾವಿಲನೇ ಗೋಸ್ವಾಮಿ?
ಸಾರಿ ಬಂದು ದೇವಿಯ ಕಂಡು
ತನಗೂ ಹಿರಿಯಳ ಗುರುತಿಸಿ ತಿಳಿದನು,
ಜೆದರಿರೆ ಹಮ್ಮಿನ ಹಿಂಡು.
“ ತಪ್ಪಿತು, ಅವಮತಿಯೆನ್ನೆನು” ಎಂದು,
ಸಶ್ಚಾತ್ತಾವದ ಕೆಚ್ಚಲಿ ಬೆಂದು,
“ ನನ್ನನು ಮನ್ನಿಸಿ ಒಳಗೈತಂದು
ನಿನ್ನೀ ಮನೆಯನು ಆಳು”
ಎನ್ನುತ ಮಣಿದನು ; ತಡೆದಳು ಮಿಾರಾ ;
ಹಿರಿಯವು ಎರಡೂ ಬಾಳು.

ಸುನೀತ

ಬೃಂದಾವನದಲಿ ಗಿರಿಧರ ಬಾಲನ
ಲೀಲೆಯ ತಾಣಗಳನು ಕಣ್ಣಾರ
ನೋಡಿ ಚೇತನನ ತುಂಬಿ ತಣಿಸುತ
ಮುಂದೆ ಸಾರಿದಳು ಮಿಾರಾ.

ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣ ಧೃತವನಮಾಲಾ
ಮಾಯಾ ವಿಸ್ತೃತ ತ್ರಿಭುವನ ಜಾಲಾ
ನೀಲಮೇಘಸಮಸುಂದರಬಾಲಾ
ಎಂದು ಮೊರೆದು ಹಂಬಲಿಸಿ
ತನ್ನ ಮರೆತು ಮುಕ್ತಿಯ ಗತಿಯರಿತಳು
ಜೀವನ ಕೃಷ್ಣಗೆ ಸಲಿಸಿ.

ಕ್ವೆಟ್‌ಲ್ ಕೊವಾಟಲಿ

೧

“ ನಿನ್ನ ಮತ?” “ ಲೋಕ ಮತ.”
“ ಲೋಕ ಮತ?” “ ವಿಶೋಕ ಮತ”
“ ಶೋಕ ಮತ! ಇದಾವ ಕತ?”

ತೆಂಕ ಅಮೇರಿಕದ ಒಂದು
ದೇಶ; ಕಾಲ ತುಂಬ ಹಿಂದು;
ಎಣಿಸಿ ಇಂದನಂದು ಎಂದು.

ದೈವ ಕ್ವೆಟ್‌ಲ್ ಕೊವಾಟಲಿ,
ಅವನಿಗಿಷ್ಟ ಜೀವ ಬಲಿ,
ಎಂಬ ಹಳೆಯ ಶ್ರದ್ಧೆಯಲಿ

ನಡೆಯುತಿರುವ ದೇವರಡಿಗ
ಪ್ರಶ್ನಕಾರ. ಪ್ರತಿಯ ನುಡಿನ,
ಕೊಲೆಯ ಹೊಲ್ಲ ಎಂಬ ತುಡುಗ.

“ ಶೋಕ ಮತ! ಇದಾವ ಕತ?
ಎಲಾ ಕೇಳು ನಿನ್ನ ಹಿತ;
ಇರಲಿ ನಡೆಗೆ ನುಡಿಗೆ ಮಿತ.

“ ಕ್ವೆಟ್ಜ್ ಲ್ ಕೊವಾಟಲಿಯು ನಿನಗೆ
ದೇವರಲ್ಲ? ಅವನ ದನಿಗೆ
ಕಿವಿಕೊಡೆಯಾ ನೀನು ಕೊನೆಗೆ ?

“ ನುಡಿವುದಿಲ್ಲ? ನಿಲ್ಲು ಎದಿರು ;
ಸಾಕು ನಿನ್ನ ಮೌನ ಚದುರು ;
ಬಲ್ಲೆಯಲ್ಲ ನನ್ನ ಹದಿರು ? ”

“ ನಿನ್ನ ಹದಿರು ! ” “ ಹದಿರು ; ಅಹುದೋ ;
ಏಕೆ ಹದಿರು ಎನಲು ತಗದೋ ? ”
“ ಏಕೆ ತಗದು ? ಚೆಲ್ಲು ಮೊಗೆದು . ”

“ ಚೆಲ್ಲು ! ಎಲಾ ನನ್ನ ಚೆಲ್ಲು
ನಡೆವುದೆಮ್ಮ ಕಾಡೊಳೆಲ್ಲು ;
ನಡೆವುದೆಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಜೊಲ್ಲು ? ”

“ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ನಡೆಯೆ ತಕ್ಕ
ಸೊಲ್ಲು ನಿನತು ” “ ಎಲಾ ಮಕ್ಕ
ನಿಲಿಸು ಒಡನೆ ನಿನ್ನ ಸೊಕ್ಕು .

“ ಎಲ್ಲರಂತೆ ನಡೆ ; ಬಾಳು ;
ಇಲ್ಲ ನಿನ್ನ ತಲೆ ಹೋಳು ;
ಯಾವುದಿಷ್ಟು ? ತಿಳಿ ; ಹೇಳು ”

“ ಇಷ್ಟವಲ್ಲ; ಸತ್ಯ ” “ ಸತ್ಯ !
ಸತ್ಯವಲ್ಲ; ನಿನ್ನ ಹತ್ಯ;
ಇಂತ ಕೊಬ್ಬಿಗದು ಅಗತ್ಯ.

“ ನಮ್ಮ ಕಾಡ ಮಂದಿ ಎಲ್ಲ,
ಒಬ್ಬ ಬಿಡದೆ, ನಾನು ಬಲ್ಲ
ಎಷ್ಟೊ ಕಾಲ, ಏನೆ ಇಲ್ಲ

“ ನಾಲ್ಕು ನೂರು ವರುಷ, ನಮ್ಮ
ದೇವರನ್ನು ನಂಬಿ, ತಮ್ಮ
ಬದುಕ ನಡಸಿ ಬಂದರಮ್ಮ.”

“ ಬದುಕನಲ್ಲ; ಸಾವ ನಡಸಿ ”
“ ಸಾವು! ಸಾವೆ ಇಂತು ನುಡಿಸಿ
ಸಾರಿತಹುದು ನಿನ್ನ ಅಡಸಿ.

“ ಜನ ಹಾಕಿದ ಗೆರೆಯ ಹಾರಿ
ಇಚ್ಛೆ ಬಂದ ಮಾತ ಕಾರಿ
ಅದೇ ಸತ್ಯ ಎಂದು ಸಾರಿ

“ ಕಾಡ ಜನದ ಮನವ ಕೆಡಿಸಿ
ಗುರು ನಾ ಎಂದು ಉಗ್ಗಡಿಸಿ
ನಿನ್ನ ಹುಚ್ಚು ಜನಕೆ ಕುಡಿಸಿ....”

“ಹುಚ್ಚು! ಅಯ್ಯ ನಿನ್ನ ಮೆಚ್ಚು
ನನ್ನ ಹುಚ್ಚು ಮಿಕ್ಕ ಹುಚ್ಚು;
ಕೇಳು ತುಟಿಯನಿಸು ಕಚ್ಚು.

“ದೈವದಿದುರು ಜೀವ ತಿಗೇವ
ಹದನ ಧರ್ಮವೆಂದು ಬಗೆವ
ಮನುಜ ಪಾಪಿ; ಜಗಕೆ ಹಗೆವ.

“ದೈವ, ಬಾಳ್ವೆ ಉಸಿರ ದೈವ:
ಒಳಗೆ ಕುಳಿತು ಸದಾ ‘ಜೀವ
ಜೀವ’ ಎನ್ನುತಿಹುದು. ಯಾವ

“ಕೆಟ್ಟ ಗಳಿಗೆಯಲ್ಲೊ ಅದನು
ಕೇಳಿದೊಬ್ಬ, ಬೆಸಸುವುದನು
ಬೇಡಿತೆಂದು ತಿರುಗಿಸಿದನು.

“ಬಾಳು, ಬಾಳು, ಎಂದ ಸೊಲ್ಲು,
ಬಾಳನೆನ್ನ ಎದುರು ಕೊಲ್ಲು,
ಎಂದಾಯಿತು; ಎಂಥ ಕುಲ್ಲು!”

“ಕುಲ್ಲು ಅದು! ನಿನ್ನ ಸೊಲ್ಲು
ಮೆಲ್ಲು! ಉದುರಿಸುವೆನು ಹಲ್ಲು;
ಇನ್ನು ನೀನು ಬಾಳೆ ಎಲ್ಲು.

ಸುನೀತ

“ ದೈವ ಏನ ಬಯಸುತ್ತಿದೆ
ಅದನ್ನು ಕುಲ್ಲು ಎನ್ನುವೆದೆ
ಅದುವೇ ಪಾತಕದ ಮೆದೆ.

“ ಹೋಗು, ನೀನು ನಾಶವಾಗು ;
ಬಲಿತ ಮಂಡೆ, ಬಂಡೆ ತಾಗು ;
ದೈವದೆದುರು ಉಸಿರ ನೀಗು.”

೨

ಏನ ನುಡಿದ ದೇವರಡಿ
ಅದೇ ಶಾಸ್ತ್ರ ; ಜನದ ಮುಡಿ—
ದೊರೆ ಎಂಬಲಿ ಇವರ ನುಡಿ—

ಅಡಿಯ ನುಡಿಗೆ ಅಕ್ಕಿ ಎಂದ.
ಕೊಲೆಯ ಬೇಹು ಸಾರಿ ಬಂದ ;
ಧರ್ಮವೀರನೆದುರು ನಿಂದ.

ಜೊತೆಯ ಆಳು ಮುಂದೆ ಬಂದು
ಇವನ ಕೊಂಡು ಒಯ್ದಿತಂದು ;
ಇಷ್ಟದ ಬಲಿ ದೈವಕೆಂದು.

ಎಲ್ಲ ಬಲಿಗೆ ಮಿಕ್ಕ ಬಲಿ
ಬಂದು ಕ್ವೆಟ್ಜ್‌ಲ್ ಕೊವಾಟಲಿ
ಇದಿರು ನಿಂತ ಧರ್ಮಕಲಿ.

“ ಓವೊ ನನ್ನ ಹೃದಯದಲಿ
ಸದಾ ‘ಜೀವ’ ಎನ್ನುತಲಿ
ಇರುವ ಕ್ವೆಟ್ಜ್‌ಲ್ ಕೊವಾಟಲಿ

“ ನಿನಗೆ ಶರಣು. ‘ಜೀವ ಜೀವ’
ಎಂದು ನನ್ನೊಳುಲಿವ ದೈವ,
ಬರಲಿ ಮಂದಿಗದೇ ಭಾವ.”

ಶುಭವ ಕೋರಿ ನುಡಿದ ನುಡಿ
ಮುಗಿಯಲಿಲ್ಲ. ದೈವದಡಿ
ಸಿಡಿದ: “ ಸಾಕು ಹರಟೆ; ಕಡಿ.”

ಚಿಮ್ಮಿತು ಕಡುಗತ್ತಿ; ರಕ್ತ
ಚಿಮ್ಮಿತಂತೆ; ರುಂಡ ಅತ್ತ
ಹಾರಿತು; ಕೆಡೆದೊಡಲು ಇತ್ತ.

ಇಂತು ಮುಗಿದ ಕೃಪೆಯ ಕಲಿ.
ಆದರೆ ನಾನೇನೆನಲಿ
ದೈವ ಕ್ವೆಟ್ಜ್‌ಲ್ ಕೊವಾಟಲಿ

ಸುನೀತ

‘ಜೀವ’ ‘ಜೀವ’ ಎಂದ ತೆರ
ಜನಕೆ ಕೇಳತೊಂದು ಸ್ವರ;
ಬಾನ ಬೆಳಕಿನೊಂದು ಕರ,

ಮುಗಿಲಿನಿಂದ ನೆಲಕು ನೀಡಿ
ನೋಳ್ಪ ಕಣ್ಣೆ ಬೆರಗು ಮಾಡಿ
ಬಿದ್ದ ಒಡಲ ಸೋಕಿ ಆಡಿ,

ಮಡಿದ ಉಸಿರನೆಳೆದು, ಕೊಂಡು,
ಬಾನ ತಲೆಯೊಳೊಂದು ಚೆಂಡು
ಮಾಡಿತಂತೆ; ತಾರೆ ದಂಡು

ಆದನು ತಮ್ಮ ಹಸುಳೆ ಮಾಡಿ
ನಡುವೆ ಪೀಠವೊಂದ ನೀಡಿ
ಹೊಗಳತಂತೆ, ಬಳಸಿ, ಹಾಡಿ.

ತಾರೆ ಇವನ ನಡಸಿಕೊಂಡ
ತೆರನ ನೋಡಿ, ಈ ಪ್ರಚಂಡ
ದಿವದ ಖಂಡ ಎಂದು ಕಂಡ

ದೇವರಡಿಗ, ಮನದಿ ಭೀತಿ
ಹುಟ್ಟಿ, ಹೇಳ ಬರದ ರೀತಿ
ಚೀರಿ ಮಡಿದ: ಇದು ಪ್ರತೀತಿ.

೩

ಮಂದಿ ಎಲ್ಲ ಅದ್ಭುತವನು
ಕಂಡು, 'ದಿವನ ಸಾರಿದವನು
ಏನು ನುಡಿದ ಅದೇ ಹವಣು'

ಎಂದು ತನ್ನೊಳರಿಯಿತಾಗ.
ದೊರೆಗೆ ಇದೇ ತೆರ ಸರಾಗ
ತೋರಿ ಅವನು ನುಡಿದ ಬೇಗ.

“ನಮ್ಮ ದೈವ, ತನಗೆ ಇನ್ನು
ಕೊಲೆ ಒಲ್ಲದು, ಹಾಲು ಹಣ್ಣು
ಹೂವು ಧೂಪ ಅಷ್ಟೆ ಚೆನ್ನು,

“ಜೀವರಾಶಿಯಾಣಿ ಮುತ್ತು
ಇವನನುಂಡು ತಾನು ಮುತ್ತು
ಸವಿಯಲಾರೆ ಬೇರೆ ತುತ್ತು,

“ಎಂದು ಬೆಸಸಿದಂದ ನನಗೆ
ಕಂಡಿದೆ. ಇನ್ನಿಲ್ಲಿ ಧಣಿಗೆ
ನೀಡಿ ಹೊಸತು ತೆರದ ತಣಿಗೆ.”

ಸುನೀತ

೪

ಜೀವ ಬಂಧು, ನೆಲನ ಕರೆಯು
ತೊರೆದು, ಹೊರೆದನ್ನಿಲ್ಲ ಬರಿಯು
ಮನುಜ ಕುಲವ; ಕೋಳಿ ಕುರಿಯು

ಪಶುಪಕ್ಷಿಯ ಕಾದನಾತ.
ಕಾಯನೇನ ಮೃತಿ ವಿಜೇತ?
ತನತು ಎಲ್ಲ ಜೀವವ್ರಾತ.

ಹಳೆಯ ಮತಕೆ ಅಡಗ ತಿಂಬ
ದೈವ; ಸಾವು ಅದರ ಬಿಂಬ;
ಬಲಿಯೆ ಅದರ ಕಳಸ, ಗುಂಬ.

ಉಸಿರ ತೆಗೆತ ಹೊಲ್ಲ ಎಂಬ
ಮತಿ ತಂದಿತು ಹೊಸತು ಇಂಬ:
ಬೇರೆಯಾಯ್ತು, ಧರ್ಮಬಿಂಬ.

೫

ಜೀವ ಬಂಧು ಆಗ ಆಗ
ನುಡಿದ ನುಡಿಯ ಅಡ್ಡ ಹಾಗ
ಹೊಸ ಸಂಧದ ಆಗುಹೋಗ

೫೫

ಸುನೀತ

ನಿರವಿಸಿತು. ಅದೇನನಾತ
ನುಡಿದ, ಮಂದಿ ಅಂಥ ಮಾತ
ಕೋದಿಸಗಿತು ಧರ್ಮಗೀತ.

ಕೈಟ್ಜಲ್ ಕೊವಾಟಲಿಯೆ ದೈವ;
ರಕ್ತೆಗಳನು ತಳೆದ ಹಾವ
ರೂಹು ಅವನ ಲಸದ್ಭಾವ.

ಹುತ್ತೊಳಡಗಿ ಮರೆದ ಹಾವು
ಅವನು; ಹುತ್ತ, ಲೋಕ, ನಾವು;
ಅವನೆ ಹುಟ್ಟು; ಅವನೆ ಸಾವು.

ಕ್ಷಣ ನಿಲ್ಲದೆ ಸದಾ ಸರುವ
ತಾಣದಲ್ಲಿ ಹಾಯುತಿರುವ
ಸತ್ತ: ನೋಡಿ ಗರಿಯ ಹರವ.

ಅಣುರೇಣುವಿನಲ್ಲಿ ಅಡಗಿ,
ಹುಲ್ಲ ಊಗಿನಲ್ಲಿ ನಡುಗಿ,
ಎಲ್ಲ ಉಸುರ ಬಾಳ ಬಡಗಿ,

ಬಾಳ್ವೆ ನಾನು ಎಂದೆಂಬನು,
ಬಾಳು ಎಂದು ನಮಗಿಂಬನು
ನೀಡಿ, ತುಂಬಿಯೂ ತುಂಬನು.

ಸುನೀತ

ಬಾಳು ಎಂಬುದವನ ಮಂತ್ರ ;
ಬಾಳಿಸುವುದು ಅವನ ತಂತ್ರ ;
ಬಾಳ್ವೆಗೆಲ್ಲ ಅವ ನಿಯಂತ್ರ.

“ ಬಾಳು, ಬಾಳು, ನನ್ನ ರಾಜ ;
ಬಾಳಿಸು, ಅದು ಶುಭದ ಬೀಜ ;
ಇವೇ ನನಗೆ ಪೂಜೆ ಸಾಜ.

“ ಎಲ್ಲ ಉಸಿರು ಒಂದು ಕಣಾ ;
ಉಸಿರುವೆನು ಅದೆಲ್ಲೆಡೆ ನಾ ;
ನೆನೆ ಇದ ನೀ ಅನುಕ್ಷಣ.

“ ಮನುಜ, ಕತ್ತೆ, ಹಕ್ಕಿ, ಹಲ್ಲಿ ;
ಉಸಿರು ಕಾಂಬುದೆಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿ
ಇಹೆನು ನಾನು, ತೂರಿ, ಚಿಲ್ಲಿ.

“ ನೋಯಬೇಡ ನೀನು ; ನೋವ
ನೀಡಬೇಡ ಹೊರೆಗೆ ; ಯಾವ
ಉಸಿರೆ ನೋಯೆ, ಅದರ ಕಾವ

“ ಸಹಿಸುತಿಹುದು ನಾನೆ ಕೊನೆಗೆ..
ಜಗಳವೆ ಆತನಿಗೆ ನಿನಗೆ ?
ಹೊಡೆದುಕೊಳ್ಳಿ : ಬೇನೆ ನನಗೆ.

ಸುನೀತ

“ನಿನ್ನ ರುಚಿಯನರಿತು ಅದನು
ಗಳಿಸಿಕೊಳ್ಳು. ಹೊರೆಯ ಹದನು
ಅಂತೆ. ಅದಕೆ ಒದಗುವುದನು

“ಕಲಿತುಕೊಳ್ಳು. ಇದೆ ವಿಶೋಕ;
ಇದೇ ಲೋಕ, ಇದೇ ನಾಕ;
ಇದೇ ಸ್ವರ್ಗಸುಖದ ಪಾಕ.”

೬

ಕೃಪೆಯ ಕಲಿಯ ಹಿರಿಯ ಜೀವ
ಸೇರಿತಂದು ಬೆಳಕ ರೇವ.
ಇನ್ನರಿಯನು ಅವನು ಸಾವ.

ಅಂತೆ ಮಂದಿ ಅರಿಯಿತಂತೆ
ಲೋಕ ಕೊಂದ ಕೃಪೆಯ ಚಿಂತೆ
ತಾರೆ ಅಹವು; ಆದುವಂತೆ.

ನೆಲ ಒಲ್ಲದ ಕೃಪೆಯ ಕಣ
ನಭವ ಸಾರಿ ಮಿಣ ಮಿಣ
ನೋಳ್ಪುದೆಮ್ಮ ಪ್ರತಿಕ್ಷಣ.

೫೮

ಸುನೀತ

ಲಕ್ಷ್ಮ ಕಣ್ಣು ಲಕ್ಷ್ಮ ಕಡೆಗೆ
ನೋಡುತ್ತಿದ್ದು, ಕಟುಕು ನಡೆಯೆ
ಎನೆ ಹಾಕೆನೆ, ಅಡಿಗಡಿಗೆ.

ಮಿಣುಕು ಮಿಣುಕು ಎಂದು ತಾರೆ
ಮಿಣುಕುತಿಹವು ಎಷ್ಟು ಸಾರೆ
ಗಳಿಗೆ ಗಳಿಗೆಗಷ್ಟು ಬಾರಿ

ಜೀವರಾಶಿ ಲೋಕದಲಿ
ತಂತಮ್ಮಲೆ ಹಿಂಸೆಯಲಿ
ಗೆಯ್ಯುವು ತಂತಮ್ಮ ಕೊಲೆ.

ಉಸಿರ ತೆಗೆವುದೊಂದೆ ಸರಿ
ಸಾವೆಂಬೆಯ ? ನಿಜವನರಿ :
ನೋವೆಲ್ಲವು ಸಾವ ಮರಿ.

ಹೆರರ ಒಡಲ ನೋಯಿಸಲೆ
ಎಂದು ಯೋಚಿಸುವುದರಲೆ
ಹುದುಗಿರುವುದು ಸಾವ ಸೆಲೆ.

ಮೆಯ್ಯುಟುಕುವ ಜೀಳು ಎಂತು
ಮನವ ಚುಚ್ಚಿ ನುಡಿವನಂತು
ಸಾವಿನಾಳು, ದುಷ್ಟ ಜಂತು.

ಸುನೀತ

ಇಂತು ಸಾವು ನೋವ ದೇಸಿ
ಯಾವುದಕ್ಕೂ ಒಳಗು ಹೇಸಿ
ಮಿಣುಕುತಿಹವು ತಾರೆ ರೋಸಿ.

ಕೊಲೆಯ ಬುದ್ಧಿ ಜಗದಿ ನೇರೆ
ಮಾರಿ ಬೆಳೆಯೆ ಒಂದು ತಾರೆ
ಜಗಕೆ ಕೃಪೆಯ ಪಥವ ಸಾರೆ

ಇಳಿದುಬಹುದು. ನೆಲಕೆ ಇಳಿದು
ಜಗದ ಎದೆಯ ಕಸವ ಬಳಿದು
ನಡೆವುದಿಲ್ಲಿ ಕೃಪೆಯ ತಳಿದು.

೭

ಕ್ವೆಟ್ಜಲ್ ಕೊನಾಟಲಿಗೆ ಅಂದು
ಶರಣು ಹೋದ ಜೀವಬಂಧು
ಇಂತ ತಾರೆಗಳಲಿ ಮುಂದು.

ಕಾಲ ಕಳೆಯೆ ಅವನ ಜನ
ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಗಗನ
ತೋರಿ ತೋರುವರು ಇವನ.

ಸುನೀತ

“ ಸುತ್ತಲೆಲ್ಲ ಬೆಳಕ ಮಾಲೆ
ಹಾಡುತಿರಲು ಎಲ್ಲ ವೇಳೆ
ಹೊಳೆವನಿವನು ತಲೆಯ ಮೇಲೆ.

“ ಕಾಣನಹುದು ಕೆಲವು ಹೊತ್ತು ;
ಆಗ ಇವನು ಜಗಕೆ ಮತ್ತು
ಇಳಿದು ಬಂದಿರುವನು, ಗೊತ್ತು.

“ ಕರುಣೆ ಧರ್ಮಕ್ಕೆಲ್ಲ ಬೇರು ;
ಇದ ಮರೆ, ಧರ್ಮವನು ದೂರು ;
ಇದ ನಡೆ, ದೈವವನು ಸೇರು.

“ ಎನ್ನುತ ಛಲ ಮಾಡುವನು ;
ಕಲ್ಲೆದೆಗಳ ಕಾಡುವನು ;
ತನ್ನ ನೆ ಈಡಾಡುವನು ;

“ ಮತ್ತೆ ತಾರೆಯಾಗುವನು ;
ಮತ್ತೆ ನೆಲಕೆ ಸಾಗುವನು ;
ಸಾವಿಗೆ ತಲೆ ಬಾಗುವನು.

“ ಜಗಕೆ ಕೃಪೆಯ ಸಾರಿ, ಸತ್ತು
ಸತ್ತು, ಇವನಿಗೀಗ ಮಿತ್ತು
ನಿತ್ಯದ ಸಂಗಾತಿ, ತೊತ್ತು.

ಸುನೀತ

“ ಇಂತು ಇವನು ನೆಲಕೆ ಬಂದ
ವೇಳೆ ನೀನು ಎಷ್ಟೆ ಚಂದ
ಇಣಕು. ಕಾಣೆ ತಾರೆ ಒಂದ.

“ ಆಗ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು
ಉಸಿರು, ಕೃಪಾರಸದ ಸಿಂಧು,
ಕಾಂಬುದು; ಅದೆ ಜೀವಬಂಧು.

“ ಕೊಲೆಯಿಲ್ಲದೆ ನಿಲದು ಸತ್ಯ
ಎಂದ ಲೋಕವೆಲ್ಲ ಪಿತ್ತ
ಏರಿ ಗಳಹುತ್ತಿರಲು ಸುತ್ತ,

“ ‘ಸಲ್ಲ’ ‘ಸಲ್ಲ’ ಎಂದು ದನಿ
ನುಡಿವುದೊಂದು, ಖನಿ, ಖನಿ;
ಅದೇ ನಮ್ಮ ಜೀವ ಮಣಿ.

“ ಕೊಲುವೆನೆನಲು ಬಿಡದು ತನ್ನ
ಭಲವ. ತನ್ನ ಸಾವ ಬನ್ನ
ಎಂದು ಬಗೆವುದಿಲ್ಲ, ಅಣ್ಣ.”

ಸುನೀತ

ಅ

ಎನಿತು ಸರಳ ಏನು ಮೆಳಸು,
ಎಳೆಯ ಜನದ ಮನದ ಬೆಳಸು !
ಏನೆ ಇರಲಿ ಕಲಿಕೆ ಪೆಡಸು.

ಧರ್ಮದೂತ ನೆಲಕೆ ಬಂದು
ಸಾರೆ, ಕೃಪೆಯೆ ದಾರಿ, ಎಂದು,
ನಗುವುದು ಪಶು ಅವನ ಕೊಂದು.

ಕೃಪೆಯೆ ಸಾರಿ ಜೀವ ಭಕ್ತ
ಸತ್ತುದೆಷ್ಟು ಬಾರಿ ! ರಕ್ತ
ಸೋರಿತೆನಿತು, ಏನು ಎತ್ತ !

ಜಗವ ಹೊರೆವ ಕೃಪೆಯೆ ತಾರೆ,
ಹೊರೆವ ತನ್ನ ಆಸೆ ತೀರೆ,
ಬರಲೆ ಬೇಕದೆಷ್ಟೋ ಸಾರೆ.

ಎಷ್ಟೋ ಸಾರೆ ಬಂದಿತಹುದು :
ಇನಿಸು ಎಂದು ಎಣಿಸತಗದು ;
ಬಹುದು ಮರಳಿ ಒಗೆದು ಒಗೆದು.

ಸುನೀತ

ಅದುವೆ ರಾಮ; ಅದುವೆ ಕೃಷ್ಣ;
ಅದುವೆ ಬುದ್ಧ ವಿಜಿತತ್ಯಷ್ಟ;
ಜಿನ ಹಿಂಸಾ ಅಸಹಿಷ್ಣು;

ಗುರುವರೇಣ್ಯ ಶಂಕರರು,
ರಾಮಾನುಜ ಮಧ್ವಗುರು,
ದಯಾ ಧರ್ಮ ಚಾಲಕರು;

ನಾನಕ, ಬಸವಣ್ಣ, ಮಿಕ್ಕ
ಇಂಥ ನಮ್ಮ ನಾಡ ಹೊಕ್ಕ
ಇತರ ಪಥಗಳಿತ್ತರ ತಕ್ಕ;

ಬೇರೆ ನಾಡ ಜಹರತುಷ್ಟ,
ಗುರು ಮಹಮದ್; ಯೇಸುಕ್ರಿಸ್ತ,
ಲವೊಜುವಾದಿ ಗುರು ವರಿಷ್ಠ.

ಕ್ರೂರತನದ ಈ ವಿರೋಧಿ
ಜೀವ, ಎಲ್ಲ ದಯಾವಾದಿ,
ಕೃಪೆಯ ತಾರೆ, ಏಕವಾದಿ.

ಬಂದವಂದು; ಬಹವು ಮರಳಿ.
ಬರಲಿ; ಮರಳಿ ಮರಳಿ ಬರಲಿ;
ಆತ್ಮಘಾತದಿಂದ ನರಳಿ

ಸುನೀತ

ಕೊರಗುತ್ತಿರುವ ಜಗದ ಬಾಳ
ಮೇಲೆ ಕೃಪೆಯ ಜೀನು ಹಾಲ
ಹರಿಸಿ ಸಲಹೆಲ್ಲ ಕಾಲ.

ನೆಲಸಿ ನಿಲಲಿ ಅವರ ಮತ,
ಲೋಕ ಮತ, ವಿಶೋಕ ಮತ,
ಸರ್ವಭೂತಹಿತೇ ರತ.

ಕ ಲ್ಪಾಂ ತ ?

ಹಾಳು ಬಿದ್ದೂರಿನಲಿ ಹಗಲಿನಲೆ ನರಿತೋಳ
ಹದ್ದು ಗೂಗೆಗಳಾಳುವಂತೆ, ಲೋಕದಲಿಂದು
ಸ್ವಾರ್ಥ ದಂಭ ಅನೀತಿ ಘಾತಕತೆ, ಏನೊಂದು
ಸಂಕೋಚ ಪಡದೆ ಮುಂಬರಿದು, ಮನುಜರ ಬಾಳ
ಅಶಿವದಲಿ ವಿಯಾಸಿನೆ. ಆಸುರೀ ಸ್ವರಮೇಳ
ಮಾನವನ ಬಾಳು ಸಾವಿನ ಹೊಲಬೊ ಎಂಬೊಂದು
ಭ್ರಮೆಯ ಹುಟ್ಟಿಸುತ ಒಳ್ಳಿತರ ನುಡಿಯನೆ ಕೊಂದು
ಜಗವ ತುಂಬಿದೆ, ಹೇಯ, ನಾರಕ, ಖರ, ಕರಾಳ.
ಸೃಷ್ಟಿಯಲಿ ಮನುಜ ಎಂಬೊಂದು ವೃಕ್ಷವನೆಟ್ಟು
ಒಂದು ಕಲ್ಪದ ಕಾಲ ಬೆಳಸಿ ಎಂದೋ ಎಲ್ಲೊ
ಇದರ ಹೂ ಹಣ್ಣು ಕಾಣುವುದೆಂಬ ಆಸೆಯನು
ಪೋಷಿಸಿದ ದೇವ ಮರ ಕೊಂಕಿಡಲು ಹೇಸಿದನೊ?
ಇನ್ನು ಇದು ಬಾಳುವುದು ಬೆಳೆಯುವುದು ಬರಿಸೊಲ್ಲು
ಎಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ ಇದಮುಗಿಸಿದನೊ, ಮನಕೆಟ್ಟು ?

ವಿ ಪಿ ನ ವಿ ಹಾ ರಿ

ಕಾಮ ಲೋಭ ಕ್ರೋಧ ಮೋಹ ಮದ ಮಾತ್ಸರ್ಯ
ಹೊದರು ಮೆಳೆ ಕಾಡಾಗಿ ಬೆಳೆದು, ಮನುಜನ ಹೃದಯ
ದಂಡಕಾರಣ್ಯವಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಇನಿಸು ದಯ
ಇನಿಸು ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯ ಇನಿಸಾದರೂ ಔದಾರ್ಯ
ಇಲ್ಲವಾಗಿದೆ. ಸದಾ ಸುಳಿದಾಡುತಿವೆ ಕ್ರೌರ್ಯ
ಮೋಸ ವಂಚನೆ ಕಪಟ, ಹುಲಿ ಹಂದಿ ಹಾವಾಗಿ;
ಕಾಡನಾಳಹವು, ಎಲ್ಲೂ ತಾವೆ ತಾವಾಗಿ,
ಕುಂದ ಕಾಣದೆ ನಿಂದ ಇರುಳು ನೈಶಾಚರ್ಯ.
ಇಂತಪ್ಪ ಶತಲಕ್ಷ ಕೋಟಿ ಬಾಳುವೆಗಳಲಿ
ಒಂದನೂ ಬಿಡದೆ ಎಲ್ಲದರಲೂ ಬಂದಿದ್ದು
ವಿಪಿನವಾಸವ ನಡಸುತಿರುವ ಅಂತರ್ಯಾಮಿ
ಇಲ್ಲೇನು ಮೃಗಯೆಗೆಂದೈತಂದೆಯಾ ಸ್ವಾಮಿ?
ಇದು ಏನು ನಿನ್ನ ರಾಜ್ಯದ ಕಡೆಯ ಸರಹದ್ದೊ?
ನೀ ಬಳಲದಿಹುದೇನು ಇನಿತು ಕಾಡಲಿ ತೊಳಲಿ?

ವಿಶ್ವೇಂದ್ರಜಾಲ

ನೋಡಿಹೆನು ಇಂದ್ರಜಾಲಿಕನಾಡುತಿರುವಾಟ.

ಅವನು ಮೇಲಕೆ ಎಸೆವುದೆಂಟು ಗಾಜಿನ ಬುರುಡೆ;

ಯಾವುದೇ ಕ್ಷಣ ಅವನ ಕೈಯೊಳಿರುವುದು ಎರಡೆ.

ಯಾವುದೂ ನೆಲಕೆ ಬೀಳದು. ನೋಡುತಿಹ ನೋಟ

ಯಾವೊಂದು ಹೊತ್ತಿನಲಿ ಯಾವ ಬುರುಡೆಯ ಓಟ

ಎತ್ತ ಎಂಬುದ ಗ್ರಹಿಸಲಾರದಿರೆ, ಎಂಟನೂ

ಬಿಡದೆ ನಡಸುವ ಒಂದು ಚಲನದ ನಿಘಂಟನು

ಕಲ್ಪಿಸಿದೆ ಆಡುವನ ಕೈ ಮನದ ಪರಿಪಾಠ.

ಲಕ್ಷೋಪಲಕ್ಷ ಸಂಖ್ಯಾಕ ನೀಹಾರಿಕಾ

ಶತಲಕ್ಷ ಸಾಹಸ್ರ ಸೂರ್ಯೇಂದುತಾರಕಾ

ನಿವಹವನು ಶತಕೋಟಿ ಯೋಜನದ ನಭಕೆಸೆದು

ಎಲ್ಲವೂ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಆಡುತಿರುವಂತೊಸೆದು

ನಲಿಯುತಿಹ ಇಂದ್ರಜಾಲವನರಿಯಬಲ್ಲುದೆ

ಈ ಮನಸು ಈ ಬುದ್ಧಿ ಈ ನನ್ನ ಹುಲ್ಲೆದೆ?

ತಾಯಾದ ಕೃಷ್ಣ

ಒಂಬತ್ತು ದಿನಕೆ ಹೆಣ್ಣಾಗಿ ಉಡುಪಿಯ ರಾಯ
ಕುಳಿತಿಹನು ಭಕ್ತರೆದುರಲಿ; ಬದಿಗೆ ಇವು ಹಸ್ತಿ
ತಾಯ ವೈಭವನ ಮೆರೆಯುತ ಸೊಂಡಿಲನು ಎತಿ
ಸಂತಸದಿ ನಿಂದಿಹವು. ತಾಯಿ ಅಭಯದ ಕೈಯ
ನೀಡಿ, ನಗೆ, ನಗೆ ಅಲ್ಲ, ಎಂಬ ಯಾವುದೊ ಮಾಯ
ಕಣ್ಣು ತುಟಿಗಳ ಬಳಿಯ ಬೆಳಗೆ, ಮಗುವೇ ಸ್ವಸ್ತಿ
ಎನುತಿಹಳು. ಉಳಿದಂದು ಇದೆ ಮೂರ್ತಿ, ಈ ವ್ಯಕ್ತಿ
ಗಂಡೆ? ಕೃಷ್ಣನೆ? ರೀತಿ ಬೇರೆ; ಒಂದೇ ಕಾಯ?
ಬೃಂದಾವನದೊಳಂದು ಕೃಷ್ಣ ಬೆಡಗಲಿ ನಡೆಯೆ,
ಹೆಣ್ಣೆಲ್ಲ ಅವನ ಗಂಡೆಂದು ತಿಳಿಯಿತು, ಗಂಡು
ಇದು ಹೆಣ್ಣುಗಾಡಿ ಎಂದಿತು, ಎಂದು ಕತೆಯುಂಟು.
ಇಂದಿಂತೆ ಆಗುತ್ತಿದೆ. ಒಡಲು ಆತ್ಮಕೆ ಉಡುಗೆ.
ಬೇರೆಯಾಯಿತೆ ಉಡುಗೆ? ಬೇರೆ ರೂಪವ ಕಂಡು
ವಸ್ತುವೇ ಬೇರೆ ಎನಿಸುತ್ತಿದೆ ಮಾಯೆಯ ಅಂಟು.

ಧೃತಿ

ಇಂತಾದರೆ ಗತಿ? ಅಂತಾದರೆ ಗತಿ?

ಉಂತಾದರೆ ಗತಿ? ಎನುತಿದೆ ಮನಸು;
ಚಿಂತೆಯ ಹರಳನು ಹಣ್ಣೆನೆ ಅಗಿಯುವ
ಪಂಥದಿ ನಿಜವನು ಮರೆದಿಹ ಕನಸು.

ಎಂತೇ ಆಯಿತು; ಮನವೇ, ನೀನು
ಮಾಡುವುದೇನಿದೆ? ಉಣುವುದು ಹೊರತು?
ಏನೇ ಆದರು ಸರಿ, ಎಂಬುದ ಕಲಿ;
ಉಳಿವೆನೆಂಬ ಉಸಿರಿಗೆ ಅದು ಗುರುತು.

ಬಾಳಿದು ದಿನವೂ ನಡೆಯುವ ಪಾಠ;
ದಿನವೂ ನಡೆದಿದೆ ಪ್ರಶ್ನೆ, ಪರೀಕ್ಷೆ.
ನೊದಲಲೆ ಪ್ರಶ್ನೆಯ ಮಾತೇ? ಏನನೆ
ಕೇಳಲಿ, ಹೇಳುವೆನೆನು, ಅದೆ ದೀಕ್ಷೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆಯನೂಹಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಭರದಲಿ
ಪಾಠವ ಮಾಡದೆ ಬಿಡುವುದು ಜಾಣೆ?
ಈ ಕ್ಷಣ ಸೋಲದೆ ನಡೆ; ಬಹ ದಿವಸ,
ಏನೆ ಬರಲಿ, ನೀ ಗೆಲ್ಲದೆ ಮಾಣೆ.

ಆಶೆಯ ತಾರೆ

೧

ಎಷ್ಟೋ ಕಸ; ಅದರ ಮರೆಗೆ
ಅಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ಇನಿಸು ರಸ.
ಎಷ್ಟೋ ಒರಟು, ಎಷ್ಟೋ ಬೆರಟೆ;
ನಡುವೆ ಅಲ್ಪ ಸೊಲ್ಪ ಹಸ.

ಕ್ರೋಶಕೋಟಿ ಬಾನದಾಳ
ಬರಿದು; ಮಧ್ಯೆ ಒಂದು ತಾರೆ:
ಬೆಳಕ ತುಣುಕು; ಅದನು ಸುತ್ತಿ
ಬಲಿತ ಶೂನ್ಯ ಕೆಲ್ಲ ಮೇರೆ.

ನೂರು ಕಾಡುಮಾತು; ಕೊನೆಗೆ
ಒಂದೆ ಒಂದು ಸವಿಯನುಡಿ.
ಬೆಟ್ಟ ಬೆಟ್ಟ ಕಲ್ಲು; ಎಲ್ಲಿ
ವಜ್ರ ಕೆಂಪ ಹರಳ ಹುಡಿ?

ಬಂಜೆ ನೆಲವೆ ಬಹಳ; ಇನಿಸೆ
ಹಸುರು; ಅದೂ ಸೊಪ್ಪುಸೆದೆ.
ಎಷ್ಟು ಬೇಕು ಕ್ರೂರ ಜೀವ?
ಎಲ್ಲಿ ಮರುಗಿ ಕರಗುವೆದೆ?

ಸುನೀತ

ನಮ್ಮ ಜಗವ ನಡೆಸುತಿರುವ
ಸೂತ್ರವೆ ಇಂತೆಂಬವೊಲಿದೆ.
ಇದಕೆ ಬೇಸರೇಕೆ? ತಿದ್ದಿ
ಬಾಳ್ವ ಯತ್ನವೇಕೆ ಬರಿದೆ?

೨

ಬದುಕ ಭಾರದಿಂದ ದಣೆದು
ಸೋತವೇಳೆ ಎಣಿಕೆ ಇಂತು
ಜೋತು ಬೀಳುತಿಹುದು ; ಮಿಡಿದು
ಮಿಡಿಯದಿಹುದು ಜೀವತಂತು.

ಬೇಡ, ಮನವೆ ; ಬೇಡ, ನಿನಗೆ
ಈ ನಿರಾಶೆ ; ಗಗನವೆಲ್ಲ
ಶೂನ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ ; ತಾರೆ
ಇಹವು ; ಇದನು ಬಲ್ಲೆ ಯಲ್ಲ.

ನಭಕೆ ತಾರೆ ಎಂತು ಅಂತು
ನಿನಗೆ ಆಸೆ ; ಇದನು ಮಾತ್ರ
ಮರೆಯ ಬೇಡ ; ಬೇಡ ; ಜೋಕೆ ;
ನಿನಗಿದೆ ಮಾಂಗಲ್ಯ ಸೂತ್ರ.

ಕ್ರೋಶ ಕೋಟೆ ಬಾನ ತುಂಬಿ
ಶೂನ್ಯ “ಗೆದ್ದೆ ನಾನು” ಎಂಬ
ಕ್ಷಣದಿ, ನೋಡು, ಬೆಳಕ ಚೂರು
“ ಇಲ್ಲ ” ಎಂಬ ಸಮಾರಂಭ.

ಶೂನ್ಯವೆಂಬುದೆಲ್ಲಿ ಇಹುದು
ಅಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ಅದರ ತಾಣ ;
ಇಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿ ಇದ್ದೆ ತಾರೆ
ಆವರಿಸಿವೆ ಎಲ್ಲ ಬಾನ.

ವಜ್ರ ಕೆಂಪ ಹರಳ ಹುಡಿ,
ಎಲ್ಲೋ ಚೆಲ್ಲಿ, ಒಳಗೆ ಸಿಕ್ಕಿ,
ಬರಿಯ ಕಲ್ಲೆ ಹಿರಿದು ಎಂದು
ಒಪ್ಪಿದುವೇ, ಮಣ್ಣು ಮುಕ್ಕಿ?

ಬಂಜೆ ನೆಲವೆ? ದೃಷ್ಟಿಯಿಟ್ಟು
ನೋಡು: “ ನೆಲವೆ, ಎಷ್ಟು ಬಂಜೆ
ನೀನು ? ” ಎನ್ನುತಿಹುದು ಬಿತ್ತು
ಒಂದಾವುದೋ, ಹಗಲು ಸಂಜೆ.

ಕಾಡ ಮಾತು ನೂರ ಮರೆಸಿ
ಸವಿಯ ನುಡಿ ಅದೊಂದು ನಿಲದೆ?
ಇದನು ಅವಕೆ ಮಿಗಿಲು ಎಂದು
ಅರಿತೇ ನೀನಿದಕೆ ಒಲಿದೆ.

ಸುನೀತ

ಇನ್ನು ಬೇಡ ಈ ನಿರಾಶೆ,
ಮನವೆ; ಬೇಡ ಈ ಜಿಹಾಸೆ;
ಬಾಳ ನಭದ ತಾರೆ, ನೆಲದ
ಹಸುರು, ಮಲೆತು ನಿಲಲಿ ಆಸೆ.

ಶೂನ್ಯ ಶೂನ್ಯವಲ್ಲ; ಬೆಳಕ
ಬಯಸಿ ಹರಿದ ಬಯಲ ಹೊಲ;
ಎಲ್ಲೆ ಇರಲಿ ಬೆಳಕ ಕಂಡೆ
ನಿಲುವೆನೆಂಬುದದರ ಛಲ.

ಬಂಜೆ ಎಂಬ ಭೂಮಿ ಹಸುರ
ಬಯಸಿ ನಿಂತ ಕನ್ನೆ ಮಣ್ಣು;
ಎಂದೊ ಅದರ ಕನಸು ಫಲಿಸಿ
ಒಗೆವುವಲ್ಲಿ ಹೂವು ಹಣ್ಣು.

ತನ್ನ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಚೆಲ್ಲಿ
ಚೆದರಿದೊಳಿತ ಚೆಂದ ಮಾಡಿ
ಹಡೆವುದೆ ಈ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಟ;
ಉಸಿರು, ಚೆಲುವು, ಬೆಡಗು, ಗಾಡಿ.

ಸೋಲು ಸಲ್ಲ ಇದರೊಳೆಂದೂ;
ಚೆಲುವು ಗೆಲುವು ಒಂದೆ ಸರಿ;
ಶೂನ್ಯದುದರದೆಲ್ಲ ಕಡೆಯು
ಬೆಳಕ ಕಾಣು, ಮುಂದೆ ಹರಿ

ಸುನೀತ

ಕೃಷ್ಣ ಪಕ್ಷದಿರುಳ ಸಾಲು
ನುಂಗಿ ನುಂಗಿ ನುಂಗಿದರೂ
ಸಾಯದಿದ್ದು ಮತ್ತೆ ಬೆಳೆದು
ಬಹುದು ಹೆರೆಯ ಚಿಂಗದಿರು.

ನೆರಳ ಹಾವು ಸಾಹಸದಲಿ
ಗ್ರಾಸಮಾಡಿಕೊಳಲು, ಒಳಿತು,
ಎಂದು ಬಿಡಿಸಿಕೊಂಡು ಸೂರ್ಯ
ಮತ್ತೆ ಬೆಳಗುತಿಹನು ತಳಿತು.

ಆಕೋ ನೋಡು, ಭರತ ಭೂಮಿ;
ಕಡಲ ನೀರು ಮಲೆತು ಒತ್ತಿ
ಮುಳುಗಿಸಿರಲು, ಸಿಂಹಳದಲಿ
ತಲೆಯನು ಎತ್ತಿಹಳು ಮತ್ತೆ.

ಅಂತು ನಿಲ್ಲು, ಎಲ್ಲ ವೇಳೆ;
ಕಷ್ಟವಿರಲಿ, ಕತ್ತಲಿರಲಿ,
ತಾರೆಯಾಗಿ ವಜ್ರನಾಗಿ
ಬಾಳು, ಬೆಳಗು, ಮರಳಿ ಮರಳಿ.

ಸಂಕಲ್ಪ

ಇನ್ನೂ ಮನ ಇದನರಿಯದು ; ಆದರು
ಇದೆ ನಿಜ : ಬಾಳಲಿ ಅನುದಿನ ಏನ
ತರುತ್ತಿದೆ, ಅದೆ ಈ ಜೀವಕೆ ಒಳ್ಳಿತು.
ಎಂತಿದು ? ಗ್ರಹಿಸಿದೆನೇ ನಾ ಜಾಣ.

ಗ್ರಹಿಸಿ ಇದೆಂತೆಂಬುದ, ಎಲ್ಲೆಡೆಯಲಿ
ಎಲ್ಲಾ ಹೊತ್ತಲಿ ಸಮಚಿತ್ತದಲಿ,
ಕೆಟ್ಟುದ ನುಡಿಯದೆ, ತಪ್ಪನು ನಡೆಯದೆ,
ಬಾಳಿದೆನೇ, ನಿಲುವೆನಮರ್ತ್ಯದಲಿ.

ನುಡಿ ನಡೆ, ತಪ್ಪದೆ, ಚೊಕ್ಕ ಆಗಿ,
ಬಂದುದೇನು ಅದರೊಂದಿಗೆ ಬೆರೆತು,
ಅದ ತಿದ್ದುತ ತಾನೊಳಿತಕೆ ಸಂದಿತೆ
ಗುರಿಮುಟ್ಟಿತು, ಸಂಕಲ್ಪವನರಿತು.

ಬಾಳನು ನೀಡಿದ ಸತ್ಯವೆ, ಎಂದೂ
ಎಲ್ಲೆಡೆಯಲು ನಿನ್ನತೆ ಸಂಕಲ್ಪ
ನಡೆವಂದಕೆ ಅನುಕೂಲಿಸಿ ನಡೆಯಲಿ
ಈ ನಾನೆಲ್ಲ, ಅಲ್ಲ, ಅನಲ್ಲ.

ಹಲಸಂಗಿ ಜಕ್ಕವ್ವ

ಹಲಸಂಗಿ ಜಕ್ಕವ್ವ ನನ್ನವ್ವ ತಾಯೇ
ತ್ರಿಭುವನೇಶ್ವರ ಸುಂದರೇಶ್ವರನ ಜಾಯೇ
ಕರುಣಾಸ್ವರೂಪಿಣಿ, ನಿತ್ಯೈ, ನಿರಪಾಯೆ,
ಶ್ರುತಿಗೇಯೆ, ಜಗದಾಯತನೆ, ಅಪ್ರಮೇಯೆ,
ನಿನ್ನ ಚರಿತವನೊರೆಯೆ ಸನ್ಮತಿಯನೀಯೆ
ನಿನ್ನ ಕರುಣೆಯ ಕಂದ ಎನಗೋ ಅಜೇಯೆ.

ಸಕಲ ಲೋಕಗಳ ಕಲ್ಯಾಣದಾವಾಸ
ಎಸೆದಿದೆ ತ್ರಿವಿಷ್ಟಪದ ಕಳಸ ಕೈಲಾಸ ;
ಅದರೊಳೋಲಗದಲ್ಲಿ ಬೆಳಗಿಹನು ಶಂಭು ;
ಎಡಬದಿಯೊಳದೆ ಉಮಾದೇವಿಯರ ಇಂಬು.
ಮಂಡಿಸಿಹರೊತ್ತಿನಲಿ ಗಣಪ ಆರುಮುಗ ;
ನೋಡಬೇಕವರು ಕುಳಿತಿರುವ ಆ ಸೊಬಗ.
ಸುತ್ತ ಬಳಸಿದೆ ಭೂತಗಣ ಸುರವ್ರಾತ ;
ಇದಿರಿನಲಿ ಕುಳಿತಿಹನು ದಿವಿಜಕುಲನಾಥ.
ದೇವರ್ಷಿ ಸಂಘ ಭೃಂಗಿಯ ನೃತ್ಯದಿಂದ
ಪಡೆದಿಹುದು ಅರಿಯೆ ಬರದೊಂದು ಆನಂದ.
ನೆರೆದ ಸುರರಿಗೆ ತಕ್ಕ ಬಾಗಿವನ ನೀಡಿ
ಪ್ರಮುಖಗಣ ಸತ್ಕರಿಸುತಿಹುದು ಓಡಾಡಿ.
ಎಲ್ಲ ಜೀವಕೆ ಜೀವವೀವ ಭವನೊಳಗು
ನಲಿದಿಹುದು ; ಪತಿಯನಲಿವಿನ ಚಿಲುವ ಬೆಳಗು
ತೆರೆದಿದೆ ಉಮಾದೇವಿಯರ ಮನದ ನನೆಯೆ ;
ಮುಟ್ಟಿಹುದು ಇದರ ಸೊಗ ಮೂಜಗದ ಕೊನೆಯೆ

ಸುನೀತ

ಇಂತು ಮೂಜಗವ ಮುಟ್ಟಿರೆ ಶಿವಾನಂದ
 ಸುಂದರೇಶ್ವರ ತನ್ನ ಕಣ್ಣೋಟದಿಂದ
 ತನ್ನರ್ಥ ಮೆಯ್ಯಾದ ದೇವಿಯರ ಕುರಿತು
 ಬಯಸಿದನು: ಆ ಅರ್ಥಮೆಯ್ ಬಯಕೆ ಅರಿತು
 ಅಂತೆ ಬಯಸಿತು. ತಾಯಿ, ಇದೆ ನಿನ್ನ ಹಿರಿಮೆ;
 ಇದೆ ಸರಿ, ಮಹಾವಾಯೆ, ಓ ಮಹಾಮಹಿಮೆ.
 ಮಿಂಚು: ಈ ನನ್ನ ಮನ ಏನ ಬಯಸಿತ್ತು?
 ಮಾರ್ಮಿಂಚು: ಬಲ್ಲೆ ಈ ಮನ ಅಂತೆ ಇತ್ತು.
 ಶಿವನೊಳೊದವಿದ ಭಾವ ಅವನ ಕಣ್ಮಿಂಚು;
 ಮಾರ್ಮಿಂಚು ನಿನ್ನ ಕಣ್ಣ ದನರಿತ ಸಂಚು.
 ಭಾವ ಭಾವದೊಳಂತು ಮೇಳೈಸೆ ಶರ್ವ
 ಮರೆದನಲ್ಲಿಂದ ಒಂದರೆ ಚಣದ ಪರ್ವ.
 ಭೂತಗಣ ದಿವಿಜಕುಲಪತಿ ಸುರಪ್ರಾತ
 ನೋಡುತಿದ್ದಂತೆಯೇ ಮೂಜಗದ ನಾಥ
 ಕಾಣದಾದನು; ಅದೇ ಕ್ಷಣ ತಾಯಿ ನೀನು
 ಕಾಣದಿಹೆ. ಸಭೆ, ಆಹ ಇದು ಏನು ಏನು,
 ಎನ್ನುತಿರೆ, ಮರುಚಣವೆ ಮತ್ತೆ ಮೈದೋರಿ
 ಕಂಡಿರೆಂದಿನ ರೀತಿ ನೀವು ಜೊತೆ ಸೇರಿ.
 ಆ ಕ್ಷಣಾಂಶದ ಚರಿತೆಯಿಂದ ಹಲಸಂಗಿ
 ಹೆಸರಾಂತೆ ನೀನಿಲ್ಲಿ ಶಿವನ ಅರ್ಥಾಂಗಿ.

ಎಲ ಮರುಳ! ಆ ಕ್ಷಣಾಂಶದ ಚರಿತೆಯೆಂದೆ!
 ಅದರ ಫಲ ಈ ಸೃಷ್ಟಿ, ಈ ಹಿಂದೆ, ಮುಂದೆ.
 ಆ ಕ್ಷಣದ ಕಣದ ಕಣದಲಿ ಒಂದು ಜಗವೇ
 ಅರಳುವುದು, ಉದುರುವುದು; ಕಣವೆ, ಅದುಯುಗವೆ?

ಅಳಿದ ಮನ ಅಂತಾಯ್ತು ಯುಗವೆ ಕ್ಷಣ ಅಹುದು ;
 ಉಂತಾಯ್ತು ಕ್ಷಣ ಒಂದು ಯುಗ ಆಗಬಹುದು.
 ಲೋಕದಾಟಕೆ ಶಂಭು ಕಾಲವನು ಹೆತ್ತ ;
 ಕಾಲಗೀಲಗಳು ಅವನಷ್ಟುಕತ್ತತ್ತ.
 ನಿಮಿಷ ಅನಿಮಿಷ ಪರಾತ್ಪರ ವಸ್ತು ತಾನು
 ಬಲೆಯಾಗಿ ಬಲೆಯ ಹೊರಗಿಹುದವನ ಜಾಣು.
 ಅವನೊಡನೆ ಬಲೆಯ ಹೊರಗಿಹ ಮಹಾವಾಯಿ,
 ನೀನು, ಓ ತಾಯೇ, ಅಮೇಯೇ, ಅಜೇಯೆ.
 ದೇವಕುಲ ತನ್ನ ಮನದಿಂದ ಅಳಿದತ್ತು ;
 ಕ್ಷಣವಾಗಿ ಕಂಡಿತಾ ಮನಕೆ ಆ ಹೊತ್ತು.
 ಸೃಷ್ಟಿಯಲಿ ಆ ವೇಳೆ ಎನ್ನ ಮನವಿದ್ದು
 ನೋಡುತ್ತಿ, ಹಾಯ್ದಿರದೆ ಅರ್ಥ ಯುಗ ಕದ್ದು ?
 ಕಣ ಅಲ್ಲಿ ; ಯುಗ ಇಲ್ಲಿ, ನಿಮಗದು ಅನಂತ ;
 ಗ್ರಹಿಸಬಹುದೆಂತು ಮನುಜರು ಇದರ ಹೊಂತ ?

ದೈವ ಜೀವನಕೆ ಯಾವಾ ಹೊತ್ತು ಬರಿದೆ
 ಕ್ಷಣದರ್ಥ, ಆಗ ನೀನೀಯುಗವ ತೆರೆದೆ.
 ಕೈಲಾಸದಾವರಣದಲಿ ಅಕೋ ವ್ರೋಮ ;
 ಹೊಸತೊಂದು ಹಸನಾಗಿ ಖರ ತಿಮಿರ ಧಾಮ.
 ಅಹ ! ಅಹಾ ! ಏನು ಕತ್ತಲು ! ಕವಿದು ಕೊಬ್ಬಿ
 ತೀವಿಹುದು ಎಡೆಯ ಬಿತ್ತರವನೇ ತಬ್ಬಿ.
 ಅಲ್ಲಿ ಏನೊಂದಿಲ್ಲ ; ಇಹುದೊಂದೆ ; ಶೂನ್ಯ ;
 ಶುದ್ಧ ಸಿದ್ಧ ಅಬದ್ಧ, ತಾನೆ ತನಗನ್ಯ.
 ಇಂತಿದ್ದ ಗಾಢಾಂಧಕಾರದಾಳದಲಿ,
 ಅದು ಏನೊ, ಅದು ಎಂತೊ, ತಾನಾಗಿ ಕದಲಿ

ಸುನೀತ

ಕಣವಾಗಿ ಮೈದೋರಿತೊಂದಿನಿಸು ಬೆಳಕು ;
 ಮೈದೋರಿ ಬೆಳೆದು ಹರಿಯಿತು ಮೇಲು ಕೆಳಗು ;
 ಅಂತೆ ಹರಿಯಿತು ಎಡಕು, ಬಲಕು, ಮುಂಬದಿಗು,
 ಹಿಂಬದಿಗು, ಸುತ್ತೆಲ್ಲ ಕಡೆಗು, ಆ ಒದಗು.
 ಸಿದ್ಧವಾಯಿತು ಆಗ ಒಂದು ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ.
 ಬೆಳಕು ಒಳಹಾಯ್ದೊಂದು ತಿಮಿರ ಸ್ವಕಾಂಡ.
 ಕೊನೆ ಇದ್ದರೂ ಕಾಣದನಿತದರ ದೂರ ;
 ಪಾರವಿದೆ, ಆದರೂ ಕಾಣದಿದೆ ತೀರ.
 ಅನಿತರಲೆ ಆ ಜ್ಯೋತಿ ತಮಸುಗಳ ಬೆರಕೆ
 ಒಳಗಡೆಗೆ ಉಸಿರ ಸೆಳೆಯಿತೊ ಎಂಬ ತೆರಕೆ
 ಸದ್ದು ಕೇಳಿಸಿತೊಂದು ; ಮತ್ತೆ ಅದೆ ಉಸಿರ
 ಹೊರದೂಡಿದಂತೆ ಕೇಳಿತು ಸುಯ್ಯ ಹಸರ.
 ಜೀವಂತವಾಯಿತಾ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ ಆಗ ;
 ಇದು ಎಂತೊ ನಾನು ಬಲ್ಲೆನೆ ಆಗು ಹೋಗ ?
 ಉಸಿರಾಡ ತೊಡಗಿದಾ ಲೋಕ ಜೀವಿಸಿತು.
 ಲೋಕಗಳ ಸಾಲಿನಲಿ ಅದು ಒಂದು ಹೊಸತು.

ಏನ ಹೇಳಲಿ, ತಾಯೆ ನಿನ್ನ ಮಾಯೆಯನು ?—
 ಮಾಯೆ ನಿನತಲ್ಲವೆ ? ನಿನ್ನ ಆ ಪ್ರಿಯನೂ
 ನಿನತು ಆಗಿರೆ ಮಾಯೆ ನಿನತಲ್ಲದೇನು ?
 ಅಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದಾಗೆ ಮಾಯೆಯೇ ನೀನು—
 ನೀನೆ ತಾನಾದ ನಿನ್ನನಿಯನಾ ಮಾಯೆ
 ಬೆಳಕು ಬೆರೆತಾತಮಸಿನಂಡವಲಿ ಹಾಯೆ
 ಕತ್ತಲೊಳತೂರಿದ್ದ ಬೆಳಕಿನಾಸಾರ
 ಕತ್ತಲಲಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಒಗೆದೊಂದು ತೀರ

ತಗ್ಗಿನಲಿ ಮಡುಸೇರಿ ಘನಿಸಿದತ್ತೊಡನೆ.
 ಇಂತಾಯ್ತು ಬೆಳಕ ಖಂಡಗಳೊಂದು ಘಟನೆ.
 ಇಂತೊಸೆದ ಬೆಳಕಿನಲಿ ಕೆಲವು ಇದ್ದಲ್ಲೆ
 ತಿಪ್ಪಲಾಟದಲಿ ತೊಡಗಿವೆ: ಮರುಳೆ? ಚಿಲ್ಲೆ?
 ಉಳಿದ ಬೆಳಕಿನ ಖಂಡ ಇವುಗಳನು ಸುತ್ತಿ
 ಕುಣಿದಾಡ ತೊಡಗಿದವು ಒಂದನೊಂದೊತ್ತಿ.
 ಇಂತು ಬೆಳಕಿನ ಖಂಡ ಎಲ್ಲ, ಹಿರಿ ಕಿರಿದು,
 ಕುಣಿಯ ತೊಡಗಿದವು ತಮ್ಮನೆ ತಾವು ಮರೆತು.
 ಏನಂದವೋ ಅವರ ಆ ನಾಟ್ಯದಾಟ!
 ಅದರೊಳೊಸರಿತು ಆಗ ಆ ಸ್ತೋತ್ರಪಾಠ,
 ನಿಮ್ಮ ಕುರಿತೀಗಳೂ ತಾರೆಗಳ ವ್ಯೂಹ
 ಹಾಡಿ ನಡಸುತಲಿರುವ ಗಾನದಾಸೋಹ.
 ಹಿರಿತಾರೆ ನೇಸರಿದ್ದಲ್ಲೆ ಸುತ್ತುತ್ತಿರೆ,
 ಕಿರಿ ತಾರೆ ನೇಸರುಗಳವರ ಮುತ್ತಿ ಬರೆ,
 ಬೆಳಕ ಬಳಗದ ಕೇಲಿ ತುರುಗಿದಾ ಹಾದಿ
 ಶಿವನ ಲೀಲೆಯ ವಿವರಣಕೆ ಆಯ್ತು ವೀಧಿ.

ನೀನವನೆ, ಅವನ ಲೀಲೆಯು ನೀನೆ, ನೀನೇ
 ಅವನ ಲೀಲಾವಸ್ತು, ಪ್ರಿಯನಲಿ ವಿಲೀನೆ.
 ಭವನ ಅವಿನಾಭಾವ ನೀನು, ಓ ತಾಯೆ.
 ಇಂತು ಲೀಲಾ ವೀಧಿಯಾಗಿರಲು ಮಾಯೆ
 ಶಿವನದರ ಮಧ್ಯೆ ವಿಹರಿಸಲು ಹೊರವಂಟೆ.
 ಜೊತೆಗೆ ನೀ ನಡೆಯುತ್ತಿರೆ, ಈ ನಿಮ್ಮ ನಂಟೆ
 ನೋಡಿ ನಕ್ಕಿತು ಬಯಲು ವೀಧಿ ಗ್ರಹ ತಾರೆ.
 ಇದಕಿಂತ ಆನಂದ ಏನವಕೆ ಬೇರೆ?

ಸುನೀತ

ಇವರ ಒಳಗನು ನಲಿಸಿ ಶಿವ ಇವರ ಮಧ್ಯೆ
 ತೂರಿದನು ಸಾರಿದನು : ನೀ ಜೊತೆಗೆ ಇದ್ದೆ.
 ಇವರು ಕಂಡಂತೆ ಇವರಿಗೆ ಕಾಣದಂತೆ—
 ಶಿವನ ಸುಳಿವಿಗೆ ಶಾಸ್ತ್ರವೇ ಅಂತೆ ಇಂತೆ?—
 ಸುಳಿ ಹರಿದ, ಕಲೆ ಬೆರೆದ, ಮೆಯ್ಯರೆದ ಶಂಭು :
 ನಿನ್ನ ಹೊರತಾರು ಕಾಣರು ಅವನ ಇಂಬು.
 ಇಲ್ಲಿ ಕರಿದಾಗಿ ಕಂಠದ ಗೆರೆಯ ತೋರಿ,
 ಅಲ್ಲಿ ರವಿಯಾಗಿ ನಖರೋಚಿಯನು ಬೀರಿ,
 ಇಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರಮಯೂಖದಂತರಕೆ ತೂರಿ,
 ನಿನ್ನ ತಲ್ಲದೆ ಎಲ್ಲ ಊಹೆಯನು ಮೀರಿ,
 ಇಲ್ಲಿ ಬೆಳಕಿನ ಹೃದಯದಲಿ ಕತ್ತಲಾಗಿ,
 ಇಲ್ಲಿ ಕತ್ತಲ ಪಡೆಯ ಬೆಳಕಿಂದ ತಾಗಿ,
 ನೀ ಸದಾ ಕೈಬಿಡದೆ ನಡೆದಿರಲು ಜೊತೆಗೆ
 ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡದುದ್ಯಾನದಲಿ ಸುಳಿದು, ಮತಿಗೆ
 ಸಂತಸವ ತಂದು ಕೊಂಡನು. ಸುಖಕೆ ಅವನೇ
 ತಾರು ಸರಿ. ಆದರೂ ಆಟಕೀಬವಣೆ.

ಇಂತು ಕೆಲ ಹೊತ್ತು ಆಡುತಲಿರಲು ಶರ್ವ
 ಅವನ ಮನದಲಿ ಮೂಡಿತ್ತಿನ್ನೊಂದು ಪರ್ವ.
 ಅಹಮಿಲ್ಲದೀ ತಾರೆ ಸೂರ್ಯ ನಕ್ಷತ್ರ
 ಬರಿಯ ಮಹ ; ಅವರೊಳಿರುವುದು ತಾನು ಮಾತ್ರ.
 ಅಹಮೆಂಬುದೊಂದ ನಾಡುವೆನೆಂದು ಶಿವಗೆ
 ಬಯಕೆ ತೋರಿತು : ತಡೆಯೆ ಅವನ ಅನುಭವಕೆ?
 ಅನುಭವಕೆ ತಗುವ ಈ ನೆಲನಾದುದಾಗ ;
 ನೆಲಕೆ ತಗುವಂತೆ ನೀರಾಗಿಹುದು ಬೇಗ.

ಹಸಿಯೇನು, ಬಿಸಿಯೇನು, ಹಸಿರ ಸಸಿಹಸರ,
 ಏನು ಐಸಿರಿಯೊ ಈ ತಾಯ್ನಿಲದ ಬಸಿರ!
 ಮಹವ ಬಿಡದೊಡನೆ ಮಹವಾಗಿಯೇ ಇರುತ
 ಅಹಮಂತೆ ತೋರುವುದು ಇಂತಿವರ ಚರಿತ.
 ಮಹದ ಉಸಿರಲ್ಲದಿದರಲಿ ಸೊಸಿಗೆ ಸೊಸಿಗೆ
 ಉಂಟು ತಮ್ಮದೆ ಬೇರೆ ಉಸಿರ ಒಂದೊಸಗೆ.
 ಬೇರೆ ಉಸಿರಾದರೂ ಮಹವ ಬಿಟ್ಟೆಲ್ಲ ;
 ಇವ ಮಹವ ಹಿಡಿದಿಹುದು ಒಂದೆ ತೊಟ್ಟೆಲ್ಲ.
 ಮಹವನುಳಿದಂತೆ ಬೆಳೆವುದು, ಬೆಳೆದು ಕೂಡ
 ಹರಿದು ಸರಿಯದು ; ಇಂತು ಇವರಹಂ ಗೂಢ.
 ಕಿರಿಯ ಆಕೃತಿಯಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ಹುಲ್ಲೆ ಸಳು,
 ಅಲ್ಲಿ ಗರಿಯಲಿ ತೆಂಗು ಕೌಂಗು ರಾಜಿಸಲು,
 ಇತ್ತ ಹಾವಸೆ ಕೋಟೆ, ಮಧ್ಯದಲಿ ಬಳ್ಳಿ
 ಎನಿತೆನಿತು ಕೋಟೆ, ಆ ಅತ್ತ ನಭದಲ್ಲಿ
 ತಲೆಯಿಟ್ಟು ನಂದಿರುವ ಅಶ್ವತ್ಥ, ಸಾಲ,
 ನಾವು ಸಂಪಗೆ ದೇವದಾರು ಹಿರಿಯಾಲ.
 ಇವರೆಲ್ಲರಲಿ ನೀವು ನಿಮ್ಮಿರವ ಹರಿಸೆ
 ಶತಕೋಟೆ ಹೂವ ಜಾತಿಗಳು ಗೋಚರಿಸಿ
 ಅಹಮಾಗದೆಯೆ ಒಂದು ಬೇರೊಂದನೆಳಸಿ,
 ಸನಿಯದೂರಗಳಿಂದ ಒಲಿದು ಕೆಳೆ ಬೆಳಸಿ,
 ಬಾಳಿ ಬಾಳಿಸುವಂದ ನೆಲದಿ ಮೂಡಿತ್ತು :
 ಚಿತ್ತೊ ಅಲ್ಲವೊ ಎಂಬ ಒಂದು ಚಿದಚಿತ್ತು.

ಇಂತು ಪೀಠಿಕೆ ನಡೆಯುತ್ತಿರೆ ನಿನ್ನ ಇನಿಯ
 ನಿನ್ನಂತೆ ತಿರುಹಿ ತನ್ನಾ ಕಣ್ಣ ಕೊನೆಯ,

ಇದ್ದಂತೆ ತಾನಾದ ಒಂದು ಜೀವಾಣು.
 ತನ್ನ ಅನುವನು ಅರಿವಳೋ ಅರಸಿ ತಾನು,
 ಅರಿತು ಏಗೆಯ್ವಳೋ, ಎಂದವನ ಒಳಗು
 ಕೌತುಕದೊಳಿದೆ. ನೀನು ಕಾಣದುದೆ ಸುಳಿವು?
 ಜೀವಾಣುವಾದ ಶಿವನರ್ಥ ಅಣು ಆಗಿ
 ನೀನೊಡನೆಯೇ ಇದ್ದೆ ಸರಿಸಮಕೆ ತೂಗಿ.
 ತಾನಿಹನು; ತಾನಾಗಿ ನೀನಿರುವೆ; ಆಹಾ
 ಏನು ಆನಂದವೋ ಆ ಇರುವ ಭಾವ!
 ನಮಗೆ ಕಾಣದ ತೆಳುವ ಲಕ್ಷ್ಯ ಮಡಿ ಸವೆಸಿ
 ಅಲ್ಲಿಯೂ ಇದ್ದೇನು ಎನ್ನುವ ಕಸಿವಿಸಿ
 ಜೀವಾಣು ಕುಲಕೋಟಿಯಾಗಿ ಒಳಗುಕ್ಕಿ
 ಸ್ವಾನುಭೂತಿಯಲಿ ನೀನಾದ ಶಿವ ಸೊಕ್ಕಿ.
 ಒಂದರಲೆ ಎರಡಿರುವ ಈ ಜಾತಿ ಬೆಳೆದು
 ತುಂಬಿತಾ ಅಂಡವನು ಬಹುರೂಪ ತಳೆದು.

ಒಂದರಲೆ ಎರಡಿದ್ದು ಒಂದಾಗಿ ಬೆರೆತ
 ನಿನ್ನ ಅಚ್ಚರಿಯ ಚದುರನು ಶಂಭು ಅರಿತ.
 ಬೇರೊಂದು ರೇವಿನೆಡೆ ಹರಿಯಿತಭಿಲಾಷೆ;
 ಹರಿಯಿತದೆ ಕಡೆ ನಿನ್ನ ಭಾವ, ಶಿವತೋಷೆ.
 ಎರಡಾಗಿ ಒಂದು ಕೂಡುವ ತೆರಕೆ, ತಾನು
 ನೀರು ನೆಲಗಳ ಜೀವ ಒಂದಾದ ಜಾಣು.
 ಒಡಲೊಂದ ತಳೆದು ಕರೆಯಂಚಿನಲಿ ಕೆಡೆಯೆ
 ತನ್ನಂತೆ ಬಂದುದಾವುದೊ ತನ್ನ ಪಡೆಯೆ.
 ಅಂತೆ ಅಹುದಾದರೂ ತೀರ ಅಂತಲ್ಲ;
 ಹೊಂತುಕಾರನೆ ಕಾಣ ನಿನ್ನ ಹೊಂತೆಲ್ಲ.

ಸುನೀತ

ಆ ಚದುರೊ! ಈ ಚದುರೊ! ನಿನ್ನ ಈ ಚದುರು
ಒದಗಿಹುದು ಕೊನೆಯಿಲ್ಲದಲೆ ಪದರು ಪದರು.

ತನ್ನ ಹೊಂತಿಗು-ಮಿಕ್ಕ ಚದುರು ಮನವೊಪ್ಪಿ
ಶಿವ ತನ್ನಜೊತೆ ನಿನ್ನ ಒಳಕೊಂಡನಪ್ಪಿ.
ಅಲ್ಲಿಂದ ಮೊದಲಾಗಿ ನೀರು ನೆಲ ಬಾನ
ನೂರು ಕೋಟಿಯ ಜೀವ ತಾನಾದ ಜಾಣ.
ಜಾಣೆ ನೀನಾ ಎಲ್ಲ ಶತಕೋಟಿ ರೂಪ
ತಳೆದಿರಲು ನೆರೆದು ತಣಿದನು ನಿನ್ನ ಓಪ.
ಮೀನ ಗಂಡವನಾದ; ನೀ ಮೀನ ಹೆಣ್ಣು :
ಸಹಿಸುವನಿತೂ ಸುಖವನೀವ ಸವಿಗಿಣ್ಣು.
ಗಂಡಾಮೆ ಅವನಾಗೆ ನೀನು ಹೆಣ್ಣಾಮೆ;
ಗಂಡು ಹಾವನಾಗೆ ನೀನದರ ಭಾಮೆ;
ನರಿ ನಾಯಿ ಹುಲಿ ಹಂದಿ ಮೊಲ ತೋಳ ಆನೆ,
ಎಲ್ಲ ಗಂಡವನು; ಅದರೆಲ್ಲ ಹೆಣ್ ನೀನೆ.
ಡೇಗೆ ಕೋಗಿಲೆ ಗೊರವ ಕಾಗೆ ಗುಬ್ಬಿಚ್ಚಿ
ಗಂಡಾದನೇ ಅವನು, ಅಕೊ ಹೆಣ್ಣು ಪಕ್ಷಿ.
ನೀ ಸಿದ್ಧವಾಗಿದ್ದೆ: ಆ ಮನದ ಎಣಿಕೆ
ಎರಡು ರೂಪಾದಂತೆ ಆ ಒಂದೆ ಚಣಿಕೆ.
ನರನಾಗಿ ನಿಲಲವನು ನೀ ನಾರಿಯಾದೆ;
ಗಂಡು ಜೀವದ ಸುಖಕೆ ಬಾಳನೇ ತೇದೆ.
ಇಂತು ಭಾವವ ಭಾವದಿಂದ ಜೊತೆ ಸಾರಿ
ಶಿವನಾದುದಾಗಿ ವೇಗದೊಳವನ ಮಾರಿ,
ಓ ತಾಯಿ ನೀನಾದೆ ಶಿವನ ಸಂಗಾತಿ;
ಆಸೆಗೂ ಮೊದಲಾಗಿ ರೂಪಾಂತ ಪ್ರೀತಿ.

ಸುನೀತ

ಅಹಮಿಲ್ಲದಿಹ ತಾರೆ ಗ್ರಹ ಸೂರ್ಯಗೋಲ
 ಅರಿಯೆ ಬಾರದು ನಿಮ್ಮ ಅಹಮಹಂತಾಲ.
 ಅಹಮೆಂಬ ಭ್ರಮೆಯಿಂದ ಖಗ ಮೃಗ ವ್ರಾತ
 ಅರಿಯದಿವೆ ಓ ನಾತೆ, ಜಗದ ಪಿತ ಆತ
 ಜಗದಂಬೆ ನೀನು ಅವರಾಗಿ ಒಲಿದಾಡಿ
 ನಲಿಯುತಿಹ ತೆರನ. ಇದು ಆ ನಿಮ್ಮ ಮೋಡಿ.
 ಮನುಜರೆನ್ನುವ ನಾವು ನಿನ್ನ ಕೃಪೆಯಿಂದ,
 ಮಮತೆ ತೊಲಗಿರೆ ಹಸಾದದಿ ಕೂಡಿ ಬಂದ
 ತಿಳಿವಿಂದ, ಹತ್ತು ಲಕ್ಷಕೆ ಎಲ್ಲೊ ಒಬ್ಬ,
 ಎಂದೊ ಯಾವಾಗಲೋ ನಾನೆಂಬ ಮಬ್ಬ
 ಕ್ಷಣವಾತ್ರ ಗೆಲಿದು, ಈ ಲೀಲೆಗಿದು ಹದನು,
 ಎಂದು ತಿಳಿವನು. ಅಂತು ಸಂದ ತಿಳಿವದನು
 ಮತ್ತೆ ಮರಸುವುದು ಅವನಹಮೆಂಬ ಭಾವ.
 ಮುಕ್ತಿಯಾಗುವ ಹೊತ್ತು ಬಂದಿತೇ, ಜೀವ
 ತಾನಳಿದು ನಿಮ್ಮ ಈ ಲೀಲೆಯನೆ ನೆನೆದು
 ಸುಖಿಸುವುದು, ಅಹಮೆಲ್ಲ ರಸವಾಗಿ ಹನಿದು.

ಅಂತು ಗಂಡಾಗಿ ಶಿವ, ಹೆಣ್ಣಾಗಿ ನೀನು,
 ತಳೆದ ಆ ಶತಕೋಟಿ ರೂಪುಗಳ ನಾನು
 ಹೆಸರಿಸಲು ಸಲುವೆನೇ, ಶೇಷನೇನಲ್ಲ.
 ಶೇಷನಾ ನಾಲಗೆಗಳೂ ನುಡಿಯ ಸಲ್ಲ.
 ನುಡಿವುದೇತರದು? ನೆನೆಯಲು ಆರದೂಹೆ,
 ಪಾರರಹಿತೆ ಅನಂತೆ, ಹೇ ದುರವಗಾಹೆ.
 ಗಂಡಾಗಿ ಸುಳಿದಿದ್ದ ಶಿವನ ಆ ಗಾಡಿ,
 ಹೆಣ್ಣಾಗಿ ನಿಂತ ಹೆಣ್ಣಿನ ನಿನ್ನ ಮೋಡಿ,

ಸುನೀತ

ಇದನಾದರೂ ನೆನಹು ನಿಲುಕ ಬಹುದೇನು?
ನಿಲುಕ ಬಂದಂದು ಅದು ತಾನಲ್ಲ, ನೀನು.
ಜಗದೊಳಾಳುತ ನಾನು ಕೆಲವೊಂದ ನೋಡಿ
ಮರುಳು ಹೋದೆನು; ಹೇಳಲೇಕೆ ಆ ಖೋಡಿ.
ಕೇಸರದ ಸಿಂಗ, ಕೇಸರ ತೊರೆದ ಸಿಂಗಿ,
ಏನು ಸಮ ಗಂಭೀರ ಆ ನಿಮ್ಮ ಭಂಗಿ!
ಈ ಮಹಾ ಸತ್ವ ಒಲಿವುದು, ಒಲಿಸಬಹುದು,
ಎಂದು ಎಣಿಸಲು ಬರುವುದೇ? ತಗದು ತಗದು.
ಆದರೇನದುವೆ ಗಂಭೀರದಿದೆಗಳಲಿ
ಆಸೆ ಸುಳಿಯಿತು ಅಂದು ಜೊತೆಗಾಗಿ ತೊಳಲಿ.
ನೀ ಶಿವನ, ಶಿವ ನಿನ್ನ, ಬಯಸಿ ಕುಡಿ ಹರಿದು
ಬಾಳು ಬಾಳನು ಸೇರಿದವು ಹಂಗ ತೊರೆದು.
ಕೋಡ ಸಾರಗನಿಂತ ತೆರನೆನಿತು ಚಂದ!
ಬೊಗಸೆಗಣ್ಣೆ ರಳೆಯನುಸರಣೆ ಏನಂದ!
ತನಗೆ ಲೋಕವೆ ಬೇಡ ಎಂಬ ಆ ಕೋಣ
ಒಲುಮೆಯೇ ನಿಜ: ಬರಿಯ ವೇಷ ಆ ಸ್ಥಾಣ.
ಗಿಳಿಯ ಜೊತೆ ಒಂದು ಕೊಂಬೆಯ ಸೇರಿ ಒಂದೇ
ಎರಡಾಯಿತೆಂಬಂತೆ ಕುಳಿತಿಹವು ಮುಂದೆ.
ಚೆನ್ನ ನೋಡಿದೆನೆ ನೀನಿಸಿಸೇನೊ ಕಿರಿಯೆ.
ಏಕೆ? ಶಿವ ನಿನಗಿಂತ ಆ ತುಸವೆ ಹಿರಿಯ.
ನಡೆಯೇನು, ಉಲಿವೇನು, ತಲೆಯೊಲೆವಜಾಣು!
ಶಿವ ಹೆಚ್ಚೆ? ನೀ ಹೆಚ್ಚೆ? ಏನು ಎನೆ ಏನು.

ಹೆಣ್ಣುಂಡು ಗರಿ ತೆರೆದು, ಸಮತೆಸುಖ ಮೆದ್ದು
ಬಾನ ತಲೆಯನು ಕುರಿತು ಹಾರಿಹವು ಹದ್ದು;

ಹೆಣ್ಣು ಕಣ್ಣನು ಕರೆದು ಮೆರೆಯುತ್ತಿದೆ ಸೋಗೇ;
 ಸಿಲುಕದಿರೆ ಸಾವೆನೆಂದಟ್ಟುತ್ತಿದೆ ಡೇಗೆ;
 ಎನಿತು ಬಣ್ಣದ ಎನಿತು ರಚನೆಗಳ ಪುಕ್ಕು!
 ಯಾರು ಹೇಳುವರಕ್ಕು ಈ ನಿಮ್ಮ ಲೆಕ್ಕು!
 ಹಕ್ಕು ಮಿಗಗಳ ಬೆಡಗ ಮಿಕ್ಕೊಂದು ಬೆಡಗು
 ಮನುಜರಲಿ ಕಾಣುತ್ತಿದೆ ನನಗೆ ಅಡಿಗಡಿಗು.
 ಈ ಗಾಡಿ ಈ ವೋಡಿ ಈ ಸೊಬಗ ನೋಡಿ
 ನಿಮ್ಮ ತನ್ನಂತೆ ಎಣಿಸಿದೆ ನರನ ಬೋಡಿ.
 ಎಲ್ಲ ನಿಮ್ಮಂತೆ ಸರಿ; ನೀವು ಯಾರಂತೆ?
 ನಾನರಿಯೆನೆಂಬುದೇ ಬುದ್ಧಿ ಓರಂತೆ.
 ಇಂತು ಖಗ ಮೃಗ ನರೋರಗರ ಪರಿ ಪರಿಗೆ
 ಮೊದಲೆನಿಸಿ ಬೆಡಗುಗಳ ಹಚ್ಚಿದಿರಿ ಒರೆಗೆ.
 ತಣಿದ ಶಿವ; ನೀನು ತಣಿಸಿದೆ ಅವನ ಬಯಕೆ;
 ಸೋಲನೆಂತುಟು ಶಂಭು ನಿನ್ನ ಅನುನಯಕೆ?

ಆ ಕ್ಷಣಾರ್ಧದ ಬಯಕೆ ಹರಿವಂದು ನೀವು
 ನಿಂತಿಹಿರಿ ಈ ನಮ್ಮ ಹಲಸಂಗಿ ತಾವು.
 ತನತೆದೆ ಪ್ರಸನ್ನವಾಗಿರಲು, ಕೈಲಾಸ
 ಇಲ್ಲಿ ಮೂಡಲಿ ಎಂದಿಹನು ಸುಂದರೇಶ.
 ಎಲ್ಲೆಡೆಯು ಕೈಲಾಸ; ಶಿವನಿಹನು ಎಲ್ಲೂ;
 ಅವನಿಗಂಟದು ಇಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿಗಳ ಸೊಲ್ಲು.
 ಆ ಕ್ಷಣವೆ ಮೂಡಿತ್ತು ಕೈಲಾಸ ಇಲ್ಲಿ;
 ಮೂಡಿದಿರಿ ನೀವು ಪೀಠದಲಿ ಕಳೆ ಚಿಲ್ಲಿ.
 ಮುನ್ನ ನಿಮ್ಮನು ಮರೆಸಿದಾಕ್ಷಣದ ಅರಿಯ
 ಮುಗಿಸಿ, ಶಂಕರ ಸಭೆಗೆ ಕವಿದಿದ್ದ ತೆರೆಯ

ಸರಿಸಿದನು. ಶಿವನೆತ್ತ ಎಂಬ ಭಯವುಂಡು,
 ದಿವಿಜಗಣ ಮತ್ತೆ ನಿಮ್ಮನು ಇಲ್ಲೆ ಕಂಡು
 ಧೃತಿಗೊಂಡು, ಶಿವ ಮರೆದುದಿಲ್ಲೆಂದು ಎಣಿಸಿ,
 ನಿಮ್ಮ ನೋಡಿತ್ತು, ನೋಟದಿಂದೊಳಗ ತಣಿಸಿ.
 ಅಂತೆ, ಮೊದಲಿಗು ಮಿಕ್ಕದೇನೊ ಆನಂದ
 ಎಲ್ಲರನು ಸೋಕಿತ್ತು ಶಿವನ ತಣಿವಿಂದ.
 ಕಾರಣವ ಕಾಣದೆಯೆ ಆರುಮುಗ ಗಣಪ
 ನಗುತಿಹರು; ಹೇಳಲೇ ಆ ನಗೆಯ ನುಣುಪು?
 ಬಾಗಿಲವ ನೀಡುತಿದೆ ಪ್ರಮಥಗಣ ಸಭೆಗೆ;
 ಜಯವಕ್ಕೆ ಶಂಭುವಿಗೆ, ಜಯ ನಿನಗೆ ಪ್ರಭುವೇ,
 ಎಂದು ಭಕ್ತಿಯಲಿ ಮೊರೆದಿಹನು ನಂದೀಶ;
 ಅವನಲಿ ಅನುಗ್ರಹಿಸಲೆಂದೊಂದು ಹಾಸ
 ಮೂಡಿತ್ತು ನಿನ್ನ ಅರಸನ ಮುಖದೊಳಾಗ.
 ತಂಪಾಗಿ ಸುಯ್ಯಿಹನು ಕಂಕಣದ ನಾಗ.

ಆಗ ತೋರಿತು ದೊರೆಗೆ, ನಿನ್ನ ಕುರಿತೊಂದು
 ನಗೆ ನುಡಿಯ ನುಡಿಯನೇತಕೆ ತಾನು ಎಂದು.
 ನುಡಿಯನೇತಕೆ? ಬೇರೆಯೇ? ಭೇದವೇಕೆ?
 ನುಡಿದೆ ನುಡಿದನು: “ದೇವಿ, ಓವೊ ನನ್ನಾಕೆ,
 ಕೈಲಾಸದಲಿ ಒಬ್ಬಳೊಬ್ಬನೊಡನಾಡಿ
 ಸುಖಿಸಿದ್ದು, ಸೃಷ್ಟಿಯಲಿ ಬಹು ಬಾಳ ಕೂಡಿ,
 ಕೋಟಿ ರೀತಿಯ ಮೀನು ಹುಲಿ ಹಾವು ಹಕ್ಕಿ
 ಮನುಜ ಕಿಂಪುರುಷ ಕಿನ್ನರರಾಗಿ, ಜಕ್ಕಿ
 ಇಲ್ಲಿ ಹಲಸಂಗಿಯಾಗಿಹಳೊಬ್ಬ ಜಾಣೆ
 ಕಂಡೆಯಾ?” ನಕ್ಕ ಭವ. ನಕ್ಕು, ನನ್ನಾಣೆ,

ನಿನ್ನ ನೋಡಿದನು : ನೋಟವೊ ಮೆಚ್ಚಿನಿಕ್ಕೆ.
 ಜಕ್ಕೆ ಎನುತವನಾಗ ಜಗದ ನೋಟಕ್ಕೆ
 ಒಬ್ಬ ಜಕ್ಕನೆ ಆದ; ನೀನಾದೆ ಜಕ್ಕೆ.
 ಶಿವ ಮತ್ತೆ ನೋಡಿದನು ಆನಂದ ಉಕ್ಕಿ.
 ನಿಮಗೆ ಒಪ್ಪದ ವೇಷವೇ ಪರಿಜೆ ನಿಲುವೆ?
 ನಿಮ್ಮ ಹೊದ್ದೇ ಚಿನ್ನವನಿಸದೇ ಜಿಲುವೆ?
 ನಗಲು ಭವ ನೀನಕ್ಕೆ : ಕರಿಹಲ್ಲ ಚಂದ,
 ಮೂಗು ಮೂಗುತಿ ಬಂಧ, ತಾನೆ ಒಂದಂದ.
 ಶಿವನ ನಗೆಗೆದುರು ನಕ್ಕೆಂದೆ : “ ನನ್ನರಸ,
 ಹಲವ ಬಯಸುವ ನಿನಗೆ ತಗುವುದೀ ಸರಸ.
 ಪತಿ, ಕೋಟಿ ಕೋಟಿ ಭೂಷಣ ವೇಷಗಳನು
 ಧರಿಸಿದನು ; ಸತಿಧರಿಸಳೇ ಅವಳ ಕೊಳನು ;
 ಆಡಿದಂತಾಡಳೇ, ನಲವ ಬರಿ ಚಲಕೆ
 ಒಲ್ಲೆನೆಂಬನು ; ಕಾಣೆಯಾ ಅವನ ಕಲಿಕೆ?
 ಅದರಿಂದ ಹೆಣ್ಣು ಆ ವೇಷಗಳ ಧರಿಸಿ
 ಕೂಡಿದಳು, ಎಲ್ಲದರೊಳವನನೇ ಸ್ಮರಿಸಿ.
 ನೀನೇನೊ ಹಲವಾದೆ ; ನಾ ಕಂಡುದೊಂದೆ ;
 ಎಲ್ಲ ಆಕೃತಿಯಲೂ ನೀಮುಂದೆ ನಿಂದೆ ;
 ನಿನ್ನ ತಣಿಸಿದೆ ನಾನು, ರೂಪುಗಳನಲ್ಲ ;
 ನಿನ್ನ ಬಿಟ್ಟೆನ್ನೊಂದ ನಾ ಕಂಡುದಿಲ್ಲ ;
 ನೀನಲ್ಲದಿಲ್ಲ ಗಂಡೆಂಬುದಿನ್ನೊಂದು ;
 ಹಲಸಂಗಿ ಎನಲಿನ್ನು ನನಗೇನು ಕುಂದು ?

ನೀನೆಂದ ಪರಿ ನಾನು ಹಲಸಂಗಿಯಲ್ಲ ;
 ನಾನು ಹಲಸಂಗಿ ಬೇರೊಂದು ತೆರ, ನಲ್ಲ.

ಒಲುಮೆಯಲಿ ನೀ ಚೆನ್ನ ಈ ಯೆನ್ನನೊತ್ತೆ
 ಅದಕೊ ಆ ಶತಕೋಟಿ ಬಾಳ ನಾ ಹೆತ್ತೆ.
 ಗಣಪ ಷಣ್ಮುಖ ಇಲ್ಲಿ ಸುಖದಿ ನಲಿದಿಹರು ;
 ನಲಿವರೇ ಹಸುಳೆಗಳು, ಶತಕೋಟಿ, ಅವರು ?
 ಆ ಹಲವು ಬಾಳ ಸುಖವನು ಬಯಸಿ ನಾನು
 ಹಲಸಂಗಿ ; ಹಲಸಂಗಿ ಆಗಂತೆ ನೀನೂ.”

ನಗೆ ನುಡಿದ ; ದಿಟನುಡಿದೆ ; ತಾಯ ಹಟ ಹಿಡಿದೆ ;
 ಒಂದನೇ ಒಲಿದು ಹಲಸಂಗಿ ಪದ ಪಡಿದೆ.
 ತ್ರಿಭುವನೇಶ್ವರನ ಮನವೊಲಿಸಿ, ಓ ತಾಯೆ,
 ಮೂಲೋಕವನು ಹೆತ್ತು ಹೊರೆದೆ ನಿರಪಾಯೆ.
 ಭಕ್ತರನು ಕಾವ ಚಟದಲಿ, ಮಹಾಮಾಯೆ,
 ಗಚ್ಚಿನೀಗುಡಿಯ ಗದ್ದಿಗೆಯಲಿ, ಅಮೇಯೆ,
 ನಕ್ಕ ಕರಿಹಲ್ಲು, ಮೂಗುತಿ ಇಟ್ಟ ಮೂಗು,
 ಮಗುವ ಕರೆಯುವ ಹಸನ ಕನಿಕರದ ಚಾಗು,
 ಎದುರು ಕುಳಿತಿಹೆ ತಾಯೆ, ಬಾರೆ ಈ ಮನಕೆ ;
 ಬರುವುದೇ ಸರಿಯವ್ವ ನಿನ್ನ ತಾಯ್ತನಕೆ.
 ಸರಿಯಂತೆ ! ಸರಿತಪ್ಪ ಕಲಿಸಲೇ ನಿನಗೆ ?
 ಎನತು ಹಿತ ತಿಳಿಯದೇ ತಾಯ್ಗೆ ತನತನಗೆ ?
 ನೀನಾಗಿ ಕನಿಕರಿಸಿ ಕಂದನನು ಕಾಯೆ,
 ನನ್ನವ್ವ ಜಕ್ಕವ್ವ ಹಲಸಂಗಿ ತಾಯೆ.

“ ಏನೇ ಬರಲಿ, ಎಂತೇ ಇರಲಿ ! ”

ಏನೇ ಬರಲಿ, ಎಂತೇ ಇರಲಿ,
ಅನುದಿನ ಯಾವ ಅಸುಖ ಸುಖ ತರಲಿ,
ಬಾಳ ಗೊಂದಲದ ಕರ್ಕಶದೆಯಲಿ
ಕೇಳುತಿರಲಿ, ಹರಿ, ನಿನ್ನ ಮುರಲಿ.

ನೋವ ಲೇಪದಲಿ ಬದುಕಿನ ಹಣ್ಣು
ಬಾಯೊಳಾಗಿರಲು ಎಂಥದೊ ಮಣ್ಣು,
ದೃಷ್ಟಿ ಕೆಟ್ಟು ಕತ್ತಲ ನಿಟ್ಟಿಸಿ ನಿಲೆ,
ಕಾಣಲಲ್ಲಿ, ದೊರೆ, ನಿನ್ನ ಕಣ್ಣು.

ಮೆತ್ತನ ಹಾಸಿಗೆ ಮುಳ್ಳಿನೊಲಾಗಿ,
ಬೇನೆಯ ಕಣಿ ಆತ್ಮವನೇ ತಾಗಿ,
ಇನ್ನು ಏನು ಗತಿ ಎನ್ನುವ ವೇಳೆ,
ಕೈ ಹಿಡಿದಿರು, ಕರುಣೆ, ನೀನಾಗಿ.

ಜೀವದಾತ ಸತ್ಯವನ್ನು ಕುರಿತು

೧

ನೀನು ಮಂತ್ರಿಸಿದ ಮಣ್ಣಿನ ಗೊಂಬೆ
ಮನುಜನೆನಿಸಿಕೊಂಡಿದೊ ನಡೆದಿಹೆ ನಾ.
ನಿನ್ನಿರವಿಗೇ ಈ ಗೂಡೊಂದಿಂಬೆ ?
ಆದರೂ ಇದರೊಳಡಗಿಹೆ, ಗಹನ.

ಪ್ರಾಣವಾಯುವನು ಕೊಲುಮೆಯ ಬಾಲನ
ಕೆಲಸಕಿರಿಸಿ ಬಾಳಿನ ಕಮ್ಮಾಳ
ಉಸಿರಲಿ ಜೀವಾನಲದನುಪಾಲನ
ನಡೆಸಿಹೆ: ಇಕೊ, ತಿದಿಯೊತ್ತುವ ತಾಳ.

ಜೀವವೆ ನಯ; ಅದರೊಳಕಡೆ ಇನ್ನೂ
ನಯದ ಹುರುಳು ಮನವೆಂಬಿದ ಸುಳಿಸಿ
ಅದ ನೀ ಮಿಡಿದಿಹ ತೆರನೂ ಚೆನ್ನು,
ನೋಯಿಸಿ, ನಲಿಸಿ, ತಣಿಸಿ, ಮುಳಿಸಿ.

ಕೊಲುಮೆಯ ಬಾಲನ ಸಾಕು ಬಿಡೆಂದೆಯ,
ಕೆಡೆಯಿತು ನೂರ ಎರಡು ಹಿಡಿ ಮಣ್ಣು;
ಉಸಿರೂ ಮನವೂ ಒಡಲಿನ ಬಂದಿಯ
ಪದವುಳಿದೋಡುವೆ: ತೋರವು ಬೆನ್ನೂ.

ಸಾಗರದಲಿ ಅಲೆ ಅಲೆ ಅಲೆಯೆಂತು
 ಬಾಳಲಂತು ಉಸಿರುಸಿರನು ನಡೆಸಿ,
 ಅವುಗಳಂತರದಿ ಎಂತೋ ನಿಂತು
 ಎಂತೋ ಭಾವದ ತುಂತುರ ಸಿಡಿಸಿ,

ಕ್ಷಣ ಅನುಕ್ಷಣವು ಆಡಿಸುತ್ತೆನ್ನ
 ನೀನೆ ನೋಡಿಕೊಂಡಿಹೆ ಎನ್ನೊಡೆಯ ;
 ಇನ್ನೆನಗೇತಕೆ ಭೀತಿಯ ಬನ್ನ ?
 ನೋಡಲೇಕೆ ಹಿಂಗಡೆ ಮುಂಗಡೆಯ ?

ನೀ ಕೈಯಾಡಿಸಿ ನಡೆಸಿದ ವಸ್ತು
 ಒಳಿತರಲೇ ಮುಗಿವುದು ; ಮತ್ತೇನು ?
 ನಿನ್ನ ನೋಟ ವಚಿಸಿತು : “ ಶುಭಮಸ್ತು ” ;
 ನಿನ್ನಂಗುಲಿ ಮಂಗಲ ಸುರಧೇನು.

